

Tematický súhrn

Naliehavé prejudiciálne konanie a skrátené súdne konanie

Predhovor

S cieľom umožniť rýchlejšie spracovanie vecí, ktoré si to vyžadujú, článok 23a Štatútu Súdneho dvora Európskej únie¹ stanovuje:

„Rokovací poriadok môže upraviť skrátené súdne konanie a v súvislosti s prejudiciálnymi návrhmi týkajúcimi sa priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti naliehavé konanie.

Tieto konania môžu určiť kratšie lehoty na predloženie vyjadrení alebo písomných pripomienok, ako ich stanovuje článok 23, a odchyľne od článku 20 štvrtého odseku nevyžadovať predloženie návrhov generálneho advokáta.

Naliehavé konanie môže okrem toho obmedziť okruh účastníkov konania a oprávnených subjektov uvedených v článku 23, ktorí môžu predložiť vyjadrenia alebo písomné pripomienky, a v prípade mimoriadnej naliehavosti stanoviť neuskutočnenie písomnej časti konania.“

Skrátené súdne konanie existuje od roku 2000 a v súčasnosti sa riadi jednak článkom 105 a nasl. Rokovacieho poriadku Súdneho dvora,² pokiaľ ide o návrhy na začatie prejudiciálneho konania, a jednak článkom 133 a nasl. rokovacieho poriadku, pokiaľ ide o žaloby.³ Skrátené konanie sa totiž môže uplatniť bez ohľadu na druh konania, ak si povaha veci vyžaduje, aby bola prejednaná bez zbytočného odkladu.⁴

Návrh na prejednanie veci v skrátenom súdnom konaní podáva vnútroštátny súd v prípade konania o prejudiciálnej otázke a žalobca alebo žalovaný v prípade priamej žaloby. O návrhu rozhodne predseda Súdneho dvora po vypočutí sudcu spravodajcu, generálneho advokáta a prípadne druhého účastníka konania. Vo výnimočných prípadoch môže predseda Súdneho dvora rozhodnúť o uplatnení skráteného konania aj bez návrhu. Rozhodnutie o tom, či sa skrátené konanie pripustí alebo zamietne, má podobu uznesenia predsedu Súdneho dvora. V období od januára 2019 do júna 2023 však boli v prípade absencie rozhodnutia formou uznesenia dôvody rozhodnutia o pripustení alebo zamietnutí uvedené len v rozhodnutí, ktorým sa končí konanie.

Naliehavé prejudiciálne konanie je novšie, keďže bolo zavedené v roku 2008 v reakcii na rozšírenie právomocí Únie a Súdneho dvora v oblasti priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti. Vzhľadom na mimoriadne citlivú povahu tejto oblasti sa totiž zdalo

¹ [Konsolidované znenie Protokolu \(č. 3\) o Štatúte Súdneho dvora Európskej únie](#), pripojené k zmluvám, v znení zmien a doplnení.

² Rokovací poriadok Súdneho dvora z 25. septembra 2012 (Ú. v. EÚ L 265, 2012, s. 1), zmenený a doplnený 18. júna 2013 (Ú. v. EÚ L 173, 2013, s. 65), 19. júla 2016 (Ú. v. EÚ L 217, 2016, s. 69), 9. apríla 2019 (Ú. v. EÚ L 111, 2019, s. 73), 26. novembra 2019 (Ú. v. EÚ L 316, 2019, s. 103) a 2. júla 2024 (Ú. v. EÚ L, 2024/2094).

³ V tejto súvislosti treba poukázať na to, že článok 151 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu zo 4. marca 2015 (Ú. v. EÚ L 105, 2015, s. 1) tiež stanovuje možnosť rozhodnúť v skrátenom súdnom konaní „vzhľadom na osobitnú naliehavosť a okolnosti vecí“.

⁴ V novom Rokovacom poriadku Súdneho dvora výraz „bez zbytočného odkladu“ nahradil výraz „mimoriadna naliehavosť“, ktorý bol použitý v starom rokovacom poriadku.

potrebné zaviesť osobitný odchylný postup, ktorý by v prípade potreby umožnil ochranu dotknutých záujmov. Na rozdiel od skráteného súdneho konania, ktoré možno uplatniť vo všetkých oblastiach práva Únie a pri všetkých druhoch konaní, je teda naliehavé prejudiciálne konanie upravené článkom 107 a nasl. Rokovacieho poriadku Súdneho dvora vyhradené pre návrhy na začatie prejudiciálneho konania, ktoré vyvolávajú otázky súvisiace s oblasťami uvedenými v hlave V tretej časti Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Zmluva o FEÚ), ktorá sa týka priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti.

Rozhodnutie o tom, či sa vyhovie alebo nevyhovie návrhu vnútroštátneho súdu na prejednanie veci v naliehavom prejudiciálnom konaní, prijíma bez odôvodnenia komora určená na tento účel Súdnym dvorom. V prípade vyhovenia návrhu na uplatnenie naliehavého prejudiciálneho konania však Súdny dvor pri rozhodovaní vo veci samej často zhrnie tvrdenia vnútroštátneho súdu, ktoré odôvodnili použitie tohto konania. Okrem toho, ak vnútroštátny súd návrh na uplatnenie naliehavého prejudiciálneho konania nepodá, ale toto konanie sa na prvý pohľad javí ako vhodné, predseda Súdneho dvora sa môže obrátiť na príslušnú komoru so žiadosťou, aby preskúmala nevyhnutnosť prejsť návrh na začatie prejudiciálneho konania v naliehavom prejudiciálnom konaní, ktoré sa následne môže uplatniť *ex offio*.

Treba tiež poukázať na to, že v právnych predpisoch upravujúcich skrátené súdne konanie a naliehavé prejudiciálne konanie sa podrobne neuvádzajú okolnosti, za akých sa majú tieto konania uplatniť. V tejto súvislosti iba článok 267 štvrtý odsek ZFEÚ výslovne uvádza situáciu, ktorá si vyžaduje, aby Súdny dvor rozhodol „bezodkladne“, a to ak je položená prejudiciálna otázka vo veci týkajúcej sa osoby, ktorá je vo väzbe. Keďže neexistujú ďalšie spresnenia, cieľom tohto súhrnu je predstaviť veci, ktoré charakterizujú procesný postup Súdneho dvora a umožňujú pochopiť dôvody, ktoré môžu odôvodniť použitie naliehavého prejudiciálneho konania alebo skráteného súdneho konania.

Keďže prvý súhrn pochádza z roku 2019, cieľom tejto aktualizácie je doplniť súčasný výber o 15 novších rozhodnutí, z ktorých 10 sa týka naliehavého prejudiciálneho konania a 5 skráteného konania a ktoré prinášajú viaceré podrobnosti o uplatňovaní týchto dvoch konaní.

Zoznam uvedených aktov

DOHOVOR

Dohovor vypracovaný na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev, podpísaný v Bruseli 26. júla 1995 a pripojený k aktu Rady z 26. júla 1995 (Ú. v. ES C 316, 1995, s. 48; Mim. vyd. 19/008, s. 57).

NARIADENIA

Nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (Ú. v. EÚ L 338, 2003, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 243).

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004 z 11. februára 2004 o prekursoroch drog (Ú. v. EÚ L 47, 2004, s. 1; Mim. vyd. 15/008, s. 46), zmenené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1258/2013 z 20. novembra 2013 (Ú. v. EÚ L 330, 2013, s. 21).

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 z 13. júla 2009, ktorým sa ustanovuje vízový kódex Spoločenstva (vízový kódex) (Ú. v. EÚ L 243, 2009, s. 1), zmenené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 610/2013 z 26. júna 2013 (Ú. v. EÚ 2013, L 182, s. 1).

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 31).

SMERNICE

Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 1992, s. 7; Mim. vyd. 15/002, s. 102).

Smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288).

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/83/ES zo 6. novembra 2001, ktorým sa ustanovuje zákonník spoločenstva o humánnych liekoch (Ú. v. ES L 311, 2001, s. 67;

Mim. vyd. 13/027, s. 69), zmenená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2004/27/ES z 31. marca 2004 (Ú. v. ES L 136, 2004, s. 34; Mim. vyd. 13/034, s. 262).

Smernica Rady 2003/86/ES z 22. septembra 2003 o práve na zlúčenie rodiny (Ú. v. ES L 251, 2003, s. 12; Mim. vyd. 19/006, s. 224).

Smernica Rady 2003/109/ES z 25. novembra 2003 o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, ktoré sú osobami s dlhodobým pobytom (Ú. v. EÚ L 16, 2004, s. 44; Mim. vyd. 19/006, s. 272).

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (Ú. v. EÚ L 348, 2008, s. 98).

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (Ú. v. EÚ L 20, 2010, s. 7).

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretích krajín alebo osôb bez štátneho občianstva na získanie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 337, 2011, s. 9) (ďalej len „smernica o oprávnení“).

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 60).

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/33/EÚ z 26. júna 2013, ktorou sa stanovujú normy pre prijímanie žiadateľov o medzinárodnú ochranu (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 96).

ROZHODNUTIA

Rámcové rozhodnutie Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (Ú. v. ES L 190, 2002, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 34).

Rozhodnutie Komisie 2006/928/ES z 13. decembra 2006, ktorým sa zriaďuje mechanizmus na zaistenie spolupráce a overovania pokroku v Rumunsku na účely osobitných referenčných kritérií v oblastiach reformy súdnictva a boja proti korupcii (Ú. v. EÚ L 354, 2006, s. 56).

Rozhodnutie Európskej rady 2011/199/EÚ z 25. marca 2011, ktorým sa mení a dopĺňa článok 136 Zmluvy o fungovaní Európskej únie v súvislosti s mechanizmom pre stabilitu pre členské štáty, ktorých menou je euro (Ú. v. EÚ L 91, 2011, s. 1).

Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2015/789 z 18. mája 2015 týkajúce sa opatrení proti zavlečeniu organizmu *Xylella fastidiosa* (Wells a i.) do Únie a jeho rozšíreniu na jej území (Ú. v. EÚ L 125, 2015, s. 36).

Obsah

PREDHOVOR	3
ZOZNAM UVEDENÝCH AKTOV	5
I. NALIEHAVÉ PREJUDICIÁLNE KONANIE	9
1. Pôsobnosť naliehavého prejudiciálneho konania	9
2. Dôvody použitia naliehavého prejudiciálneho konania	11
2.1. Riziko zhoršenia vzťahu medzi rodičom a dieťaťom	11
2.2. Pozbavenie osobnej slobody	16
2.3. Riziko zásahu do základných práv	26
II. SKRÁTENÉ SÚDNE KONANIE	33
1. Dôvody použitia skrátaného súdneho konania	33
1.1. Povaha a citlivosť oblasti výkladu, ktorá je predmetom návrhu na začatie prejudiciálneho konania	33
1.2. Osobitná závažnosť právnej neistoty, ktorá je predmetom návrhu na začatie prejudiciálneho konania	34
1.3. Pozbavenie osobnej slobody žalobcu	41
1.4. Vplyv na rodinu	43
1.5. Riziko zásahu do základných práv	44
1.6. Hmotná núdza	49
1.7. Riziko vážnych environmentálnych škôd	50
1.8. Riziko beztrestnosti vo veľkom počte vecí	52
2. Vzťah medzi skrátaným súdnym konaním v rámci žaloby o nesplnenie povinnosti a predbežnými opatreniami prijatými v rámci konania o nariadení predbežného opatrenia	53

I. Naliehavé prejudiciálne konanie

1. Pôsobnosť naliehavého prejudiciálneho konania

*Uznesenie z 22. februára 2008, Kozłowski (C-66/08, [EU:C:2008:116](#))*⁵

„Skrátené súdne konanie“

V tejto veci požiadal Oberlandesgericht Stuttgart (Vyšší krajský súd Stuttgart, Nemecko) vo februári 2008 Súdny dvor o prejednanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania v naliehavom prejudiciálnom konaní (PPU), lebo čoskoro sa malo skončiť uväznenie žalobcu vo veci samej na nemeckom území a navyše bolo možné, že tento žalobca dosiahne predčasné prepustenie na slobodu.

Predseda Súdneho dvora poukázal na to, že články rokovacieho poriadku upravujúce PPU, o ktorých uplatnenie vnútroštátny súd požiadal vopred, mali nadobudnúť účinnosť až od 1. marca 2008. Na túto vec teda vzhľadom na to, že bola predložená pred týmto dátumom, nemohlo byť použité PPU. Predseda Súdneho dvora však rozhodol, že v duchu spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom je návrh na prejednanie veci v PPU potrebné vykladať tak, že smeruje k podstatnému skráteniu doby potrebnej na prejednanie tejto veci, a preto ho treba považovať za návrh na prejednanie veci v skrátenom prejudiciálnom konaní (PPA).⁶

Uznesenie zo 6. mája 2014, G. (C-181/14, [EU:C:2014:740](#))

„Skrátené súdne konanie“

V tejto veci bolo v Nemecku začaté trestné konanie proti osobe, ktorá predávala bylinné zmesi obsahujúce syntetické kanabinoidy. V čase vzniku skutkových okolností veci (obdobie rokov 2010 až 2011) sa na tieto látky nevzťahoval nemecký zákon o omamných látkach⁷, takže Landgericht Itzehoe (Krajský súd Itzehoe, Nemecko) uplatnil právu úpravu týkajúcu sa uvádzania liekov na trh⁸, ktorou bola prebratá smernica 2001/83⁹. Dospel teda k záveru, že predaj týchto výrobkov predstavuje trestný čin uvádzania nebezpečných liekov na trh, a preto dotknutej osobe uložil trest odňatia slobody.

Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko), na ktorý bol podaný opravný prostriedok „Revision“, konštatoval, že riešenie sporu vo veci samej závisí od toho, či je možné sporné výrobky skutočne kvalifikovať ako „lieky“ v zmysle smernice 2001/83.

⁵ Pozri tiež rozsudok zo 17. júla 2008 (veľká komora), Kozłowski (C-66/08, [EU:C:2008:437](#)).

⁶ V časti II tohto súhrnu, nazvanej „Skrátené súdne konanie“, pozri rubriku „1.1. Povaha a citlivosť oblasti výkladu, ktorá je predmetom návrhu na začatie prejudiciálneho konania“.

⁷ Betäubungsmittelgesetz (zákon o omamných látkach).

⁸ Gesetz zur Änderung arzneimittelrechtlicher und anderer Vorschriften (zákon o obchodovaní s liekmi) zo 17. júla 2009 (BGBl. 2009 I, s. 1990).

⁹ Smernica 2001/83/ES.

Obrátil sa teda na Súdny dvor s otázkou v tomto zmysle. Okrem toho požiadal o použitie PPU, pričom uviedol, že ak Súdny dvor dospeje k záveru, že tieto výrobky nie sú liekmi, trestná zodpovednosť dotknutej osoby by v prejednávanej veci nemohla vzniknúť, takže by bola vo väzbe nezákonne.

Súdny dvor rozhodol, že nie je možné použiť PPU z dôvodu, že smernica 2001/83 bola prijatá na základe článku 95 ES, teraz článku 114 ZFEÚ, ktorý je zaradený v hlave VII tretej časti Zmluvy o FEÚ. PPU je pritom vyhradené iba pre návrhy na začatie prejudiciálneho konania, ktorými sa položí jedna alebo viacero otázok týkajúcich sa oblastí upravených v hlave V tretej časti Zmluvy o FEÚ. Predseda Súdneho dvora však rozhodol bez návrhu, že táto vec bude prejednaná v rámci PPA.¹⁰

Uznesenie z 1. decembra 2023, EV (Prekurzory drog) (C-174/22, [EU:C:2023:947](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Článok 99 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora – Prekurzory drog – Rámcové rozhodnutie 2004/757/SVV – Článok 2 ods. 1 písm. d) – Osoba zapojená do prepravy a distribúcie prekurzorov slúžiacich na nezákonnú výrobu alebo zhotovenie drog – Nariadenie (ES) č. 273/2004 – Určené látky – Článok 2 – Pojem „prevádzkovateľ“ – Článok 8 ods. 1 – Okolnosti, ktoré naznačujú, že určené látky by sa mohli zneužiť na nezákonnú výrobu omamných alebo psychotropných látok – Povinnosť oznamovať tieto okolnosti – Pojem „okolnosť“ – Rozsah“

V roku 2018 sa pri zatknutí políciou vo Varne (Bulharsko) zistilo, že EV má okrem iného v držbe toluén, látku určenú na výrobu metamfetamínu. Následne Okražen säd-Varna (Krajský súd Varna, Bulharsko) uznal EV vinným z trestného činu držby prekurzorov drog bez riadneho povolenia na účely distribúcie a odsúdil ho na dva roky odňatia slobody a uložil pokutu 20 000 BGN (približne 10 200 eur). EV podal kasačný opravný prostriedok na Värchoven kasacionen säd (Najvyšší kasačný súd, Bulharsko), pričom najmä tvrdil, že skutok, z ktorého je obvinený, nevykazuje znaky skutkovej podstaty tohto trestného činu. Konkrétne tvrdí, že toluén je látkou patriacou do kategórie 3 prílohy I nariadenia č. 273/2004, ktorej držba nepodlieha schváleniu ani registrácii. V tejto súvislosti Värchoven kasacionen säd (Najvyšší kasačný súd) vyjadril pochybnosti o výklade nariadenia č. 273/2004 a rozhodol sa predložiť Súdnemu dvoru návrh na začatie prejudiciálneho konania. Okrem toho požiadal o uplatnenie PPU.

Podobne ako vo vyššie uvedenej veci G. (C-181/14, [EU:C:2014:740](#)) Súdny dvor zamietol túto žiadosť z dôvodu, že nariadenie č. 273/2004, ktorého výklad bol v uvedenej veci požadovaný, patrí do pôsobnosti hlavy VII tretej časti Zmluvy o FEÚ, zatiaľ čo naliehavé prejudiciálne konanie je vyhradené len pre návrhy na začatie prejudiciálneho konania, ktoré vyvolávajú jednu alebo viacero otázok súvisiacich s oblasťami uvedenými v hlave V tretej časti, ktorá sa týka priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti.

¹⁰ V časti II tohto súhrnu, nazvanej „Skrátené súdne konanie“, pozri rubriku „1.2. Osobitná závažnosť právnej neistoty, ktorá je predmetom návrhu na začatie prejudiciálneho konania“.

2. Dôvody použitia naliehavého prejudiciálneho konania

2.1. Riziko zhoršenia vzťahu medzi rodičom a dieťaťom

Rozsudok z 22. decembra 2010, Aguirre Zarraga (C-491/10 PPU, [EU:C:2010:828](#))

„Súdna spolupráca v občianskych veciach – Nariadenie (ES) č. 2201/2003 – Právomoc, uznanie a výkon rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností – Rodičovské práva a povinnosti – Opatrovnícke právo a právo na zverenie dieťaťa do osobnej starostlivosti – Únos dieťaťa – Článok 42 – Výkon osvedčeného rozhodnutia nariaďujúceho vrátenie dieťaťa, ktoré vydal príslušný (španielsky) súd – Právomoc dožiadaného (nemeckého) súdu odmietnuť výkon tohto rozhodnutia v prípade vážneho porušenia práv dieťaťa“

V tejto veci sa v Španielsku ako v mieste obvyklého pobytu rodiny začalo rozvodové konanie medzi španielskym štátnym príslušníkom a nemeckou štátnou príslušníčkou, ktorí boli rodičmi maloletej dcéry. V tejto súvislosti bolo výhradné právo starostlivosti o dcéru predbežne priznané otcovi dieťaťa, ktorý sa zdal lepšie spôsobilý zabezpečiť zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, keďže matka vyjadrila želanie usadiť sa so svojím novým partnerom v Nemecku. Dieťa sa však po tom, čo strávilo leto v novej domácnosti svojej matky v Nemecku, už do Španielska nevrátilo. Rodičia teda tak v Španielsku, ako aj v Nemecku začali viacero konaní týkajúcich sa vrátenia dieťaťa do Španielska, uznania a výkonu španielskych súdnych rozhodnutí v Nemecku a konečného priznania práva starostlivosti o dcéru.

Za týchto okolností Oberlandesgericht Celle (Vyšší krajský súd Celle, Nemecko) položil Súdnemu dvoru niekoľko otázok týkajúcich sa výkladu článku 42 nariadenia č. 2201/2003, nazvaného „Vrátenie dieťaťa“¹¹.

Súdny dvor rozhodol, že na tento návrh na začatie prejudiciálneho konania sa uplatní *ex offo* PPU. V tejto súvislosti pripomenul, že uznáva naliehavosť potreby prejednávania v situáciách premiestnenia dieťaťa, najmä ak by odlúčenie dieťaťa od rodiča, ktorému bolo predtým priznané opatrovnícke právo, hoci aj dočasne, mohlo zhoršiť vzťahy medzi nimi alebo ich poškodiť a spôsobiť psychickú ujmu. Súdny dvor pri uplatnení tejto judikatúry v prejednávanom prípade uviedol, že dané dieťa je odlúčené od svojho otca už viac ako dva roky a že z dôvodu diaľky a napätých vzťahov medzi rodičmi existuje vážne a konkrétne nebezpečenstvo úplného nedostatku kontaktu s otcom počas trvania konania prebiehajúceho na vnútroštátnom súde. Za týchto okolností by podľa Súdneho dvora mohlo uplatnenie štandardného konania na predmetný návrh na začatie prejudiciálneho konania vážne, dokonca aj nenapraviteľne, narušiť vzťahy medzi otcom a jeho dcérou a navyše aj narušiť jej integráciu do jej rodinného a sociálneho prostredia v prípade možného návratu do Španielska.

¹¹ Nariadenie (ES) č. 2201/2003.

Rozsudok z 22. decembra 2010, Mercredi (C-497/10 PPU, [EU:C:2010:829](#))

„Súdna spolupráca v občianskych veciach – Nariadenie (ES) č. 2201/2003 – Manželské veci a rodičovské práva a povinnosti – Dieťa rodičov, ktorí nie sú manželia – Pojem ,obvyklý pobyt‘ dojčťa – Pojem ,opatrovnícke právo“

Vo veci samej išlo o spor o starostlivosť o dcéru medzi britským štátnym príslušníkom a francúzskou štátnou príslušníčkou. V danom prípade opustila matka s dvojmesačným dieťaťom Spojené kráľovstvo ako miesto obvyklého pobytu dieťaťa a odišla s ním na ostrov Réunion (Francúzsko), a to bez toho, aby o tom bol otec dieťaťa vopred informovaný. Toto premiestnenie dieťaťa však bolo oprávnené, keďže matka dieťaťa bola v danom čase jedinou osobou, ktorá mala k dieťaťu opatrovnícke právo. Následne začali rodičia konania v Spojenom kráľovstve a vo Francúzsku, a to najmä vo veci priznania rodičovských práv a stanovenia obvyklého pobytu dieťaťa. Aj keď sa francúzsky súd v týchto otázkach vyjadril v prospech matky, Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) [Odvolací súd (Anglicko a Wales) (občianskoprávny senát), Spojené kráľovstvo] v tejto súvislosti dospel k názoru, že je potrebné určiť, ktorý súd je príslušný podľa práva Únie, čo si vyžaduje, aby Súdny dvor objasnil kritériá umožňujúce určiť obvyklý pobyt dieťaťa, upravené v článkoch 8 a 10 nariadenia č. 2201/2003.

Tento súd teda zaslal Súdnemu dvoru návrh na začatie prejudiciálneho konania a požiadal tiež o použitie PPU. Na podporu tohto návrhu vnútroštátny súd uviedol, že kým nie je identifikovaný príslušný súd, nie je možné prejednať návrhy podané otcom dieťaťa s cieľom vydať rozhodnutie, ktoré mu umožní udržiavať vzťahy so svojím dieťaťom. Súdny dvor rozhodol, že uplatní PPU, pričom zdôraznil, že táto vec sa týka dieťaťa vo veku jedného roka a štyroch mesiacov, ktoré je už viac ako rok odlúčené od svojho otca. Vzhľadom na to, že toto dieťa je v citlivom veku pre jeho vývoj, predlžovanie tejto situácie, ktorá sa navyše vyznačuje značnou vzdialenosťou medzi bydliskom otca a dieťaťa, by mohlo podľa Súdného dvora vážne narušiť ich budúci vzťah.

Rozsudok z 26. apríla 2012, Health Service Executive (C-92/12 PPU, [EU:C:2012:255](#))

„Právomoc, uznávanie a výkon rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností – Nariadenie (ES) č. 2201/2003 – Maloleté dieťa s obvyklým pobytom v Írsku, kde bolo opakovane umiestňované – Agresívne správanie a správanie, ktoré je nebezpečné pre dieťa samo – Rozsudok o umiestnení dieťaťa do uzavretého zariadenia v Anglicku – Vecná pôsobnosť nariadenia – Článok 56 – Spôsoby konzultácie a vyjadrenia súhlasu – Povinnosť uznať rozsudok o umiestnení dieťaťa do uzavretého zariadenia alebo vyhlásiť jeho vykonateľnosť – Predbežné opatrenia – Naliehavé prejudiciálne konanie“

V tejto veci nariadil High Court (Vyšší súd, Írsko), na ktorý sa obrátil orgán zodpovedný za deti v opatere štátu v Írsku, umiestnenie dieťaťa írskej štátnej príslušnosti do uzavretého zariadenia starostlivosti o dieťa nachádzajúceho sa v Spojenom kráľovstve, teda v krajine pobytu jeho matky. Zdravotnícki odborníci totiž dospeli k záveru, že v Írsku neexistuje

žiadne zariadenie, ktoré by mohlo zodpovedať špecifickým potrebám ochrany tohto dieťaťa.

High Court (Vyšší súd) pred rozhodnutím o ponechaní dieťaťa v príslušnom zariadení položil Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku, či rozhodnutie, ktoré prijal, patrí do pôsobnosti nariadenia č. 2201/2003 a či toto rozhodnutie musí byť pred svojím vykonaním v dožiadanom členskom štáte v tomto štáte uznané a vyhlásené za vykonateľné.

Tento súd tiež požiadal o použitie PPU, čomu Súdny dvor vyhovel. V tejto súvislosti vnútroštátny súd poukázal jednak na to, že dané dieťa je proti svojej vôli zadržované na účely ochrany v uzavretom zdravotníckom zariadení. Zdôraznil tiež, že jeho vlastná príslušnosť závisí od uplatniteľnosti nariadenia č. 2201/2003 na konanie vo veci samej a v dôsledku toho od odpovede na prejudiciálne otázky, ktoré predložil. Okrem toho vnútroštátny súd vo svojej odpovedi na žiadosť o vysvetlenie, ktorú mu zaslal Súdny dvor,¹² uviedol, že aj situácia dieťaťa si vyžaduje naliehavé opatrenia. Dieťa sa totiž blížilo k svojej plnoletosti, po ktorej dosiahnutí by už nepatrilo do právomoci tohto súdu. Jeho stav si navyše vyžadoval, aby bolo na krátky čas umiestnené do uzavretého zariadenia a aby sa uplatnil program obmedzenej a postupne narastajúcej slobody s cieľom umožniť jeho umiestnenie v blízkosti jeho rodiny v Anglicku.

Uznesenie z 10. apríla 2018, CV (C-85/18 PPU, [EU:C:2018:220](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Naliehavé prejudiciálne konanie – Článok 99 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora – Justičná spolupráca v občianskych veciach – Súdna právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností – Opatrovnícke právo k dieťaťu – Nariadenie (ES) č. 2201/2003 – Články 8, 10 a 13 – Pojem „obvyklý pobyt“ dieťaťa – Rozhodnutie o mieste pobytu dieťaťa vydané súdom iného členského štátu – Neoprávnené premiestnenie alebo zadržovanie – Súdna právomoc v prípadoch únosu dieťaťa“

Vo veci samej išlo o spor medzi dvomi rumunskými štátnymi príslušníkmi žijúcimi v Portugalsku, ktorý sa týkal určenia miesta bydliska ich dieťaťa a úpravy vyživovacej povinnosti. Po rozluke páru a po tom, čo matka opustila spoločné bydlisko, zostalo dieťa žiť so svojím otcom. Keď však matka podala návrh na zverenie dieťaťa do jej starostlivosti, otec dieťaťa odišiel do Rumunska a dieťa vzal so sebou. Rumunské súdy, na ktoré sa obrátila matka, ktorej bolo dieťa medzitým zverené do dočasnej starostlivosti, následne nariadili návrat dieťaťa do Portugalska z dôvodu, že jeho premiestnenie bolo protiprávne. Otec však tiež podal na Judecătoria Oradea (Súd prvého stupňa Oradea, Rumunsko) žalobu, ktorou sa domáhal určenia miesta bydliska dieťaťa v Rumunsku a toho, aby bola matke dieťaťa uložená povinnosť platiť výživné.

¹² Žiadosť zaslaná na základe článku 104 ods. 5 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora (toto ustanovenie je v súčasnosti po 25. septembri 2012 článkom 101 ods. 1 tohto rokovacieho poriadku).

Posledný menovaný súd uviedol, že predovšetkým musí rozhodnúť o námietke nepríslušnosti vznesenej matkou dieťaťa v tomto konaní a že v tejto súvislosti je nevyhnutné, aby mu Súdny dvor poskytol dodatočné objasnenie pojmu „obvyklý pobyt“ uvedeného v článku 8 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003.

Súdny dvor sa rozhodol uplatniť na tento návrh na začatie prejudiciálneho konania PPU bez návrhu. V tejto súvislosti pripomenul, že uznáva naliehavosť potreby prejednávania v situáciách premiestnenia dieťaťa, najmä ak by odlúčenie dieťaťa od rodiča mohlo zhoršiť súčasné alebo budúce vzťahy medzi nimi a spôsobiť nenapraviteľnú ujmu. Súdny dvor pri uplatnení tejto judikatúry v prejednávanom prípade uviedol, že dotknuté dieťa vo veku sedem rokov žije už takmer dva roky so svojím otcom v Rumunsku a je odlúčené od svojej matky s bydliskom v Portugalsku, ktorá s ním udržiavala len telefonický kontakt raz za mesiac. Podľa Súdneho dvora vzhľadom na to, že dotknuté dieťa je v citlivom veku pre jeho vývoj, by predlžovanie danej situácie mohlo vážne či dokonca nenapraviteľne narušiť vzťah, ktorý má so svojou matkou. Okrem toho, keďže jeho sociálna a rodinná integrácia v členskom štáte jeho súčasného bydliska už značne pokročila, predlžovanie tejto situácie by mohlo ešte viac poškodiť jeho integráciu v prípade jeho možného návratu do Portugalska.

Rozsudok z 24. marca 2021, MCP (C-603/20 PPU, [EU:C:2021:231](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Naliehavé prejudiciálne konanie – Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti – Súdna spolupráca v občianskych veciach – Nariadenie (ES) č. 2201/2003 – Článok 10 – Právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností – Únos dieťaťa – Právomoc súdov členského štátu – Územná pôsobnosť – Premiestnenie dieťaťa do tretieho štátu – Obvyklý pobyt nadobudnutý v tomto treťom štáte“

Spor vo veci samej sa odohrával medzi otcom dievčatka v Spojenom kráľovstve a jeho matkou, ktorá ho premiestnila do Indie, kde žije so svojou starou mamou z matkinej strany, a išlo v ňom o návrat dieťaťa do Spojeného kráľovstva a právo otca na styk.

Matka na High Court of Justice (England & Wales), Family Division [Vrchný súd (Anglicko a Wales), senát pre rodinné právo, Spojené kráľovstvo] napadla právomoc súdov Anglicka a Walesu, ktoré mali rozhodnúť o návrhu otca, a to z dôvodu, že dieťa už nemá obvyklý pobyt v Spojenom kráľovstve. Tento súd sa domnieval, že jeho právomoc sa má posudzovať na základe článku 10 nariadenia č. 2201/2003.¹³ Položil preto Súdnemu dvoru otázku, či sa má tento článok vykladať v tom zmysle, že ak dieťa nadobudlo obvyklý pobyt v treťom štáte po únose do tohto štátu, súdy členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred únosom, si zachovávajú svoju právomoc bez akéhokoľvek časového obmedzenia.

¹³ Nariadenie (ES) č. 2201/2003.

Vnútroštátny súd tiež požiadal o uplatnenie PPU, pričom Súdny dvor tomuto návrhu vyhovel. V tejto súvislosti Súdny dvor poukázal na to, že pokiaľ ide o kritérium naliehavosti, vzhľadom na to, že dievčatko od októbra 2018 trvalo žije v Indii s výnimkou krátkého pobytu v Spojenom kráľovstve, existuje riziko, že predlžovanie tejto situácie vážne alebo dokonca nenapraviteľne poškodí vzťah medzi dieťaťom a jeho otcom, alebo dokonca jeho vzťah s oboma rodičmi. Táto situácia môže spôsobiť nenapraviteľné škody na jeho emocionálnom a psychickom vývoji vo všeobecnosti najmä vzhľadom na skutočnosť, že dieťa je v citlivom veku z hľadiska svojho vývoja. Okrem toho, keďže rodinná a sociálna integrácia dieťaťa už pokročila v treťom štáte, kde má podľa zistení vnútroštátneho súdu dieťa svoj obvyklý pobyt, predlžovanie tejto situácie môže ešte viac ohroziť integráciu dieťaťa do rodinného a sociálneho prostredia v prípade jeho možného návratu do Spojeného kráľovstva.

Rozsudok z 18. apríla 2023, Afrin (C-1/23 PPU, [EU:C:2023:296](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Naliehavé prejudiciálne konanie – Hraničné kontroly, azyl a prisťahovalectvo – Prisťahovalecká politika – Smernica 2003/86/ES – Právo na zlúčenie rodiny – Článok 5 ods. 1 – Podanie žiadosti o vstup a pobyt s cieľom uplatnenia práva na zlúčenie rodiny – Právne predpisy členského štátu, ktoré stanovujú povinnosť rodinných príslušníkov garanta podať žiadosť osobne na príslušnom zastupiteľskom úrade tohto členského štátu – Nemožnosť alebo neprimerane sťažená možnosť dostať sa na uvedený úrad – Charta základných práv Európskej únie – Články 7 a 24“

Spor vo veci samej viedli sýrski štátni príslušníci spolu so svojimi maloletými deťmi proti belgickému štátu vo veci zamietnutia registrácie žiadosti o vstup a pobyt na účely zlúčenia rodiny, ktorú podala matka a deti.

Tribunal de première instance francophone de Bruxelles (Frankofónny súd prvej inštancie Brusel, Belgicko) chcel preto určiť, či toto zamietnutie narúša potrebný účinok smernice 2003/86 o zlúčení rodiny¹⁴ alebo či porušuje základné práva,¹⁵ ktoré táto smernica chráni.

Vnútroštátny súd tiež požiadal o uplatnenie PPU. Na podporu svojej žiadosti uviedol dôvody týkajúce sa bezpečnostnej situácie v Sýrii, ako aj skutočnosti, že oneskorené rozhodnutie o registrácii žiadosti o vstup a pobyt na účely zlúčenia rodiny by mohlo toto zlúčenie sťažiť, keďže belgické právo stanovuje prísnejšie požiadavky v prípade podania žiadosti o zlúčenie rodiny po uplynutí jedného roka od uznania postavenia utečenca garantovi.

Súdny dvor analogicky uplatnil svoju judikatúru týkajúcu sa únosov detí a poukázal na to, že pokiaľ ide o podmienku týkajúcu sa naliehavosti, z návrhu na začatie

¹⁴ Smernica 2003/86/ES.

¹⁵ Ide o právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života, zaručené v článku 7 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), právo na zohľadnenie najlepších záujmov dieťaťa a právo dieťaťa na pravidelné udržiavanie osobných vzťahov s oboma rodičmi, zakotvené v článku 24 Charty.

prejudiciálneho konania vyplýva najmä to, že maloleté deti A a B sú odlúčené od svojho otca viac ako tri roky a že predlžovanie tejto situácie, ktoré vyplynulo z nezaregistrovania žiadosti zo septembra 2022, môže vážne poškodiť budúci vzťah týchto detí s ich otcom. Za týchto okolností Súdny dvor vyhovel žiadosti o použitie PPU.

2.2. Pozbavenie osobnej slobody

Rozsudok z 30. novembra 2009 (veľká komora), Kadzovjev (C-357/09 PPU, [EU:C:2009:741](#))

„Víza, azyl, imigrácia a iné politiky týkajúce sa voľného pohybu osôb – Smernica 2008/115/ES – Vrátenie neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín – Článok 15 ods. 4 až 6 – Doba zaistenia – Zohľadnenie doby, počas ktorej bol výkon rozhodnutia o odsune pozastavený – Pojem „odôvodnený predpoklad na odsun““

Bulharské orgány zadržali osobu bez dokladov totožnosti, ktorá tvrdila, že sa narodila v Čechensku, pričom danú osobu umiestnili v režime zaistenia do osobitného strediska pre dočasné umiestnenie cudzincov, kým nebude možný výkon opatrenia vrátenia na hranicu, ktoré voči nej bolo prijaté. Na výkon tohto opatrenia sa však museli získať dokumenty potrebné na vycestovanie do zahraničia. Ani o tri roky neskôr však tieto dokumenty stále neboli získané. Okrem toho dotknutá osoba podala žiadosti o azyl, ako aj žiadosti o nahradenie opatrenia zaistenia miernejším opatrením, pričom všetky tieto žiadosti boli zamietnuté.

V tejto súvislosti sa riaditeľ správneho orgánu zodpovedného za uvedené stredisko pre dočasné umiestnenie obrátil na Administrativen sad Sofia-grad (Správny súd Sofia, Bulharsko) s cieľom, aby tento súd z úradnej povinnosti rozhodol o opatreniach, ktoré majú byť v reakcii na toto zaistenie prijaté. Uvedený súd uviedol jednak, že pred zmenou bulharského zákona o cudzincoch¹⁶ na účely prebratia smernice 2008/115¹⁷ nebola doba zaistenia v stredisku pre dočasné umiestnenie nijako obmedzená. Konštatoval tiež, že nie sú stanovené žiadne prechodné pravidlá pre situácie, v ktorých boli rozhodnutia o zaistení prijaté pred touto zmenou. Rozhodol sa teda Súdnemu dvoru položiť prejudiciálnu otázku týkajúcu sa výkladu článku 15 ods. 4 až 6 smernice 2008/115.

Vnútroštátny súd tiež požiadal o použitie PPU, pričom uviedol, že v tejto veci ide o otázku, či treba zachovať zaistenie dotknutej osoby alebo ju prepustiť. Ak by sa v tejto súvislosti pripustilo, že vo vzťahu k tejto osobe neexistuje „odôvodnený predpoklad na odsun“ v zmysle článku 15 ods. 4 smernice 2008/115, vynára sa otázka, či je potrebné v súlade s týmto ustanovením nariadiť jej bezodkladné prepustenie. Vzhľadom na vyššie uvedené Súdny dvor vyhovel návrhu na prejednanie veci v rámci PPU.

¹⁶ Zákon za čuždencite v Republika Bălgarija (zákon o cudzincoch v Bulharskej republike) (DV č. 153, 1998) v znení z 15. mája 2009 (DV č. 36, 2009).

¹⁷ Smernica 2008/115/ES.

Rozsudok zo 17. marca 2016, Mirza (C-695/15 PPU, [EU:C:2016:188](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Naliehavé prejudiciálne konanie – Nariadenie (EÚ) č. 604/2013 – Kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu – Článok 3 ods. 3 – Právo členských štátov poslať žiadateľa do bezpečnej tretej krajiny – Článok 18 – Povinnosti členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti v prípade spätného prijatia žiadateľa – Smernica 2013/32/EÚ – Spoločné konania o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany – Posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu“

Pakistanský štátny príslušník prichádzajúci zo Srbska vstúpil na územie Maďarska a v tomto členskom štáte podal prvú žiadosť o medzinárodnú ochranu. Keďže však tento štátny príslušník opustil miesto pobytu, ktoré mu určili maďarské orgány, posudzovanie jeho žiadosti bolo zastavené z dôvodu, že tým implicitne vzal svoju žiadosť späť. Následne bol zadržaný v Českej republike a na žiadosť českých orgánov ho podľa postupu upraveného nariadením č. 604/2013¹⁸ (ďalej len „nariadenie Dublin III“) prijalo späť Maďarsko. Dotknutá osoba teda v Maďarsku podala druhú žiadosť o medzinárodnú ochranu a v rámci konania o tejto žiadosti bola zaistená. Táto žiadosť bola zamietnutá ako neprípustná z dôvodu, že Srbsko bolo v danom prípade považované za bezpečnú tretiu krajinu. Preto bol nariadený návrat a odsun tohto občana.

V tejto súvislosti sa Debreceni közigazgatási és munkaügyi bíróság (Správny a pracovný súd v Debrecíne, Maďarsko), na ktorý bola podaná žaloba proti odmietnutiu druhej žiadosti o medzinárodnú ochranu, rozhodol položiť Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky týkajúce sa podmienok, za ktorých môže členský štát zvažovať vrátenie žiadateľa do bezpečnej tretej krajiny v súlade s článkom 3 ods. 3 nariadenia Dublin III, a to bez toho, aby meritórne preskúmal jeho žiadosť.

Tento súd tiež požiadal o použitie PPU, pričom zdôraznil, že na dotknutú osobu sa až do 1. januára 2016 vzťahuje opatrenie zaistenia. Okrem toho vnútroštátny súd v reakcii na žiadosť Súdnemu dvoru oznámil, že zaistenie bolo predĺžené do dňa vydania konečného rozhodnutia o žiadosti o medzinárodnú ochranu, ktorú podala dotknutá osoba, alebo, pokiaľ sa také rozhodnutie nevydá do 1. marca 2016, do tohto posledného uvedeného dátumu. Podľa vnútroštátneho súdu však po 1. marci 2016 mohlo byť zaistenie opätovne predĺžené o dobu šesťdesiatich dní, najviac však na celkovú dobu zaistenia v trvaní šiestich mesiacov.

Súdny dvor pripomenul svoju judikatúru, podľa ktorej je potrebné zohľadniť skutočnosť, že dotknutá osoba vo veci samej je pozbavená slobody a jej ponechanie vo väzbe závisí od vyriešenia sporu vo veci samej. Okrem toho zdôraznil, že situáciu dotknutej osoby treba posudzovať ku dňu skúmania návrhu na prejednanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania v rámci PPU. Pri použití tejto judikatúry na prejednávanú vec Súdny dvor uviedol, že v danom prípade sú kritériá splnené. Pokračovanie zaistenia dotknutej osoby totiž závisí od výsledku sporu vo veci samej, ktorého predmetom je

¹⁸ Nariadenie (EÚ) č. 604/2013.

zákonnosť zamietnutia jej žiadosti o medzinárodnú ochranu. V dôsledku toho Súdny dvor návrhu na prejednanie veci v rámci PPU vyhovel.

Rozsudok z 1. júna 2016, Bob-Dogi (C-241/15, [EU:C:2016:385](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Policajná a súdna spolupráca v trestných veciach – Rámcové rozhodnutie 2002/584/SVV – Európsky zatykač – Článok 8 ods. 1 písm. c) – Povinnosť zahrnúť do európskeho zatykača informácie týkajúce sa existencie ‚zatykača‘ – Neexistencia vnútroštátneho zatykača, ktorý by predchádzal európskemu zatykaču a odlišoval sa od neho – Dôsledok“

Maďarský súd vydal európsky zatykač na rumunského štátneho príslušníka na účely začatia trestného stíhania. Dotknutá osoba bola následne v Rumunsku zadržaná a predvedená na Curtea de Apel Cluj (Odvolací súd Kluža, Rumunsko), ktorý bol poverený rozhodnutím o jej prípadnom vzatí do vyšetrovacej väzby a odovzdaním maďarským justičným orgánom. V tejto súvislosti uvedený súd nariadil jej okamžité prepustenie na slobodu, ku ktorému však bolo pripojené opatrenie súdneho dohľadu.

Tento súd, ktorý si položil otázku týkajúcu sa výkladu článku 8 ods. 1 písm. c) rámcového rozhodnutia 2002/584¹⁹, a konkrétnejšie dôsledkov neexistencie vnútroštátneho zatykača, ktorý by predchádzal európskemu zatykaču a odlišoval sa od neho, sa rozhodol predložiť Súdnemu dvoru návrh na začatie prejudiciálneho konania.

Požiadaval tiež o prejednanie veci v rámci PPU, pričom zdôraznil, že hoci dotknutá osoba nie je aktuálne vo väzbe, vzťahuje sa na ňu opatrenie súdneho dohľadu, ktoré obmedzuje jej osobnú slobodu. Súdny dvor rozhodol, že za takýchto okolností tomuto návrhu nemožno vyhovieť. Predseda Súdneho dvora však rozhodol o prednostnom prejednaní tejto veci podľa článku 53 ods. 3 rokovacieho poriadku.

Rozsudok z 25. júla 2018 (veľká komora), Minister for Justice and Equality (Nedostatky súdneho systému) (C-216/18 PPU, [EU:C:2018:586](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Naliehavé prejudiciálne konanie – Policajná a súdna spolupráca v trestných veciach – Európsky zatykač – Rámcové rozhodnutie 2002/584/SVV – Článok 1 ods. 3 – Postupy odovzdávania medzi členskými štátmi – Podmienky výkonu – Charta základných práv Európskej únie – Článok 47 – Právo na prístup k nezávislému a nestrannému súdu“

Po tom, čo poľské súdy vydali niekoľko európskych zatykačov, bola osoba, proti ktorej boli tieto zatykače vydané, zadržaná v Írsku, kde bola po dobu rozhodovania o jej odovzdaní uvedeným súdnym orgánom umiestnená do väzby. Táto osoba, ktorá bola

¹⁹ Rámcové rozhodnutie Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (Ú. v. ES L 190, 2002, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 34), zmenené rámcovým rozhodnutím 2009/299/SVV.

odovzdaná High Court (Vyšší súd, Írsko), tomuto súdu oznámila, že so svojím odovzdaním poľským súdnym orgánom nesúhlasí, pretože by tým vzhľadom na nedávne legislatívne reformy poľského súdneho systému bola vystavená reálnemu riziku odopretia spravodlivosti.

V tejto súvislosti sa High Court (Vyšší súd) zaoberal otázkou týkajúcou sa dôsledkov týchto legislatívnych reforiem, ktoré viedli Komisiu k tomu, aby 20. decembra 2017 prijala odôvodnený návrh a vyzvala Radu, aby na základe článku 7 ods. 1 ZEÚ konštatovala, že existuje jasné riziko vážneho porušenia zásad právneho štátu Poľskou republikou.²⁰ Súdnemu dvoru preto položil niekoľko prejudiciálnych otázok týkajúcich sa toho, aký postoj by mali na základe článku 1 ods. 3 rámcového rozhodnutia 2002/584 zaujať orgány, ktoré vykonávajú zatykač, v prípade skutočného nebezpečenstva porušenia práva na prístup k nezávislému súdu spôsobeného systémovými alebo všeobecnými nedostatkami, ktoré sa týkajú nezávislosti súdnej moci členského štátu, ktorý vydal zatykač.

Tento súd tiež navrhol, aby bol návrh na začatie prejudiciálneho konania prejednaný v rámci PPU, čomu Súdny dvor vyhovel. Pokiaľ ide o kritérium naliehavosti, Súdny dvor pripomenul svoju ustálenú judikatúru v danej oblasti a následne ju uplatnil na prejednávajúcu vec. V tejto súvislosti zdôraznil, že dotknutá osoba je vo väzbe, pričom jej ponechanie vo väzbe závisí od vyriešenia sporu vo veci samej, keďže opatrenie spočívajúce v jej vzatí do väzby bolo nariadené v rámci výkonu európskych zatykačov.

Rozsudok z 12. februára 2019, TC (C-492/18 PPU, [EU:C:2019:108](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Justičná spolupráca v trestných veciach – Rámcové rozhodnutie 2002/584/SVV – Európsky zatykač – Článok 12 – Držanie osoby vo väzbe – Článok 17 – Lehoty na prijatie rozhodnutia o vykonaní európskeho zatykača – Vnútroštátna právna úprava, ktorá stanovuje prerušenie výkonu väzby ex offo 90 dní po zatknutí – Konformný výklad – Pozastavenie plynutia lehôt – Charta základných práv Európskej únie – Článok 6 – Právo na slobodu a bezpečnosť – Výklady odkláňajúce sa od vnútroštátnej právnej úpravy – Jasnosť a predvídateľnosť“

Na základe európskeho zatykača vydaného príslušnými orgánmi Spojeného kráľovstva bol v Holandsku zatknutý a umiestnený do väzby britský štátny príslušník. Od tohto dňa začala plynúť šesťdesiatdňová lehota stanovená v článku 17 ods. 3 rámcového rozhodnutia 2002/584, v ktorej musí byť prijaté rozhodnutie o vykonaní európskeho zatykača. Krátko predtým, ako táto lehota uplynula, Rechtbank Amsterdam (súd v Amsterdame, Holandsko) rozhodol na základe článku 17 ods. 4 uvedeného rámcového rozhodnutia o predĺžení tejto lehoty o tridsať dní, ako aj o ponechaní dotknutej osoby vo väzbe. Následne však tento súd konanie prerušil na dobu neurčitú do rozhodnutia

²⁰ Odôvodnený návrh Komisie z 20. decembra 2017 v súlade s článkom 7 ods. 1 Zmluvy o Európskej únii týkajúci sa zásad právneho štátu v Poľsku [COM(2017) 835 final].

Súdneho dvora o návrhu na začatie prejudiciálneho konania podanom vo veci RO (C-327/18 PPU).²¹ Súčasne britský štátny príslušník požiadal o prerušenie výkonu väzby, keďže uplynulo deväťdesiat dní od jeho zatknutia.

V tejto súvislosti sa Rechtbank Amsterdam (súd v Amsterdame) zaoberal otázkou ponechania dotknutej osoby vo väzbe vzhľadom na rámcové rozhodnutie 2002/584 a článok 6 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), ktorý zakotvuje právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Podľa predmetnej vnútroštátnej právnej úpravy²² totiž takáto osoba musí byť prepustená, ak od jej zatknutia uplynulo deväťdesiat dní. Táto právna úprava však bola vykladaná tak, že umožňuje ponechanie osoby vo väzbe, ak vykonávajúci súdny orgán rozhodne, že predloží Súdnemu dvoru návrh na začatie prejudiciálneho konania alebo že počká na odpoveď na otázku, ktorú položil iný vykonávajúci súdny orgán. V oboch týchto prípadoch totiž podľa tohto výkladu je potrebné vychádzať z toho, že plynutie deväťdesiatdňovej lehoty je pozastavené

Rechtbank Amsterdam (súd v Amsterdame) požiadal, aby bol návrh na začatie prejudiciálneho konania prejednaný v rámci PPU, pričom uviedol, že dotknutá osoba je vo väzbe v Holandsku len na základe európskeho zatykača a že o návrhu na prerušenie výkonu väzby nemôže rozhodnúť, kým Súdny dvor nerozhodne o uvedenom návrhu. Súdny dvor pripomenul svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej je potrebné zohľadniť okolnosť, že dotknutá osoba bola zbavená osobnej slobody a jej ďalšie ponechanie vo väzbe závisí od rozhodnutia sporu vo veci samej, pričom jej situáciu je potrebné posúdiť v stave, v akom existovala ku dňu preskúmania návrhu, na základe ktorého sa požaduje, aby bol návrh na začatie prejudiciálneho konania prejednaný v rámci PPU. V danom prípade Súdny dvor dospel k záveru, že kritériá boli splnené, a preto rozhodol, že o veci sa rozhodne v rámci PPU.

Následne však Rechtbank Amsterdam (súd v Amsterdame) informoval Súdny dvor, že medzičasom nariadil podmienenečné prerušenie výkonu predmetného opatrenia väzby, a to až do vyhlásenia rozhodnutia o odovzdaní dotknutej osoby do Spojeného kráľovstva. Podľa jeho výpočtov totiž uplynula lehota deväťdesiatich dní, a to aj po zohľadnení obdobia, počas ktorého bolo jej plynutie pozastavené. Za týchto podmienok dospel Súdny dvor k záveru, že naliehavosť tejto veci zanikla a že v dôsledku toho už nie je namieste pokračovať v prejednávaní tejto veci v rámci PPU.

Rozsudok z 24. septembra 2020, Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (Zásada špeciality) (C-195/20 PPU, [EU:C:2020:749](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Naliehavé prejudiciálne konanie – Súdna spolupráca v trestných veciach – Európsky zatykač – Rámcové rozhodnutie 2002/584/SVV – Účinky odovzdania – Článok 27 – Možnosť trestného stíhania za iné trestné činy – Zásada špeciality“

²¹ V tejto veci bol vydaný rozsudok z 19. septembra 2018, RO (C-327/18 PPU, [EU:C:2018:733](#)).

²² Overleveringswet (zákon o odovzdávaní osôb) (Stb. 2004, č. 195).

Doktnutá osoba bola stíhaná v Nemecku v troch samostatných trestných konaniach. Najprv ju v roku 2011 Amtsgericht Niebüll (Okresný súd Niebüll, Nemecko) odsúdil za obchodovanie s omamnými látkami na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní jedného roka a deviatich mesiacov, ale výkon tohto trestu bol podmiennečne odložený. Následne sa v roku 2016 proti dotknutej osobe začalo trestné konanie za skutky kvalifikované ako sexuálne zneužívanie maloletej osoby spáchané v Portugalsku, a keďže sa dotknutá osoba nachádzala v Portugalsku, Staatsanwaltschaft Hannover (Prokuratúra Hannover, Nemecko) vydala európsky zatykač na účely trestného stíhania za tieto skutky. Na základe tohto prvého európskeho zatykača portugalské orgány odovzdali dotknutú osobu na nemecké územie, kde si odpykala trest uložený za sexuálne zneužívanie maloletej osoby. Po prepustení z výkonu trestu bola umiestnená pod sociálno-súdny dohľad, ale nemala zakázané opustiť nemecké územie. Potom odišla najprv do Holandska a následne do Talianska.

Na základe druhého európskeho zatykača z roku 2018, ktorý vydali nemecké orgány, talianske orgány opäť odovzdali dotknutú osobu do Nemecka na účely výkonu trestu, ktorý jej bol predtým uložený za obchodovanie s omamnými látkami. Tieto orgány neskôr tiež súhlasili, že upustia od zásady špeciality stanovenej v článku 27 ods. 2 rámcového rozhodnutia 2002/584 tým, že umožnia stíhanie dotknutej osoby v Nemecku aj za znásilnenie s priťažujúcimi okolnosťami a vydieranie, ktorých sa dopustila v Portugalsku pred svojím prvým odovzdaním. Za tieto skutky bolo dotknutej osobe uložené opatrenie odňatia slobody v súvislosti s rozsudkom, ktorý napadla na vnútroštátnom súde.

Tento súd sa v podstate pýtal, aké sú právne dôsledky spojené na jednej strane s dobrovoľným opustením územia členského štátu, ktorý vydal zatykač, osobou, ktorá bola do tohto štátu odovzdaná na základe prvého európskeho zatykača, a na druhej strane s núteným návratom tejto osoby na základe druhého európskeho zatykača.

V tejto súvislosti vnútroštátny súd požiadal o uplatnenie PPU a Súdny dvor tejto žiadosti vyhovel. Súdny dvor na jednej strane uviedol, že hoci je nesporné, že v čase preskúmania žiadosti o prejednanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania v rámci PPU bola dotknutá osoba pozbavená osobnej slobody na základe rozsudku Amtsgericht Niebüll (Okresný súd Niebüll) vydaného v roku 2011, nič to nemení na tom, že druhý zatykač vydaný nemeckými orgánmi v roku 2018 môže tiež odôvodniť jej väzbu. Na druhej strane zachovanie platnosti tohto zatykača môže viesť k obmedzeniu zmiernenia výkonu trestu odňatia slobody, ktorý jej bol uložený, k ovplyvneniu rozhodnutia o podmiennečnom odklade výkonu tohto trestu a v prípade povolenia takéhoto odkladu sa môže stať jediným právnym základom pre ponechanie dotknutej osoby vo väzbe.

Rozsudok z 13. januára 2021, MM (C-414/20 PPU, [EU:C:2021:4](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Naliehavé prejudiciálne konanie – Justičná spolupráca v trestných veciach – Európsky zatykač – Rámcové rozhodnutie 2002/584/SVV –

Postupy odovzdávania osôb medzi členskými štátmi – Článok 6 ods. 1 a článok 8 ods. 1 písm. c) – Európsky zatykač vydaný na základe vnútroštátneho aktu o vznesení obvinenia – Pojem „zatykač alebo iné vykonateľné súdne rozhodnutie s rovnakým účinkom“ – Neexistencia vnútroštátneho zatykača – Dôsledky – Účinná súdna ochrana – Článok 47 Charty základných práv Európskej únie“

V Bulharsku bolo za obchodovanie s omamnými látkami stíhaných 41 osôb, z ktorých 16 vrátane dotknutej osoby utieklo. Bolo po nej vyhlásené pátranie, po ktorom nasledovalo obvinenie a európsky zatykač vydaný príslušnými bulharskými orgánmi. Na základe tohto európskeho zatykača bola dotknutá osoba zadržaná v Španielsku a umiestnená do vyšetrovacej väzby. Opakovane napadla zákonnosť rozhodnutia o svojom vzatí do vyšetrovacej väzby.

V tejto súvislosti sa Specializiran nakazatelen sād (Špecializovaný trestný súd, Bulharsko), ktorý rozhoduje o návrhu na preskúmanie vzatia dotknutej osoby do vyšetrovacej väzby, rozhodol položiť Súdnemu dvoru otázku týkajúcu sa platnosti európskeho zatykača, ktorý bol proti nej vydaný. Okrem toho bola vyšetrovacia väzba dotknutej osoby zmenená na domáce väzenie.

Vnútroštátny súd požiadal o prejednanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania v rámci PPU, čomu Súdny dvor vyhovel. Pokiaľ ide o kritérium naliehavosti, Súdny dvor pripomenul svoju ustálenú judikatúru v tejto oblasti a poukázal na to, že je potrebné zohľadniť skutočnosť, že dotknutá osoba vo veci samej bola ku dňu podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania pozbavená osobnej slobody a že jej ponechanie vo väzbe závisí od výsledku sporu vo veci samej. V tejto súvislosti zdôraznil, že ponechanie dotknutej osoby vo väzbe v čase podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania záviselo od rozhodnutia Súdného dvora, keďže odpoveď Súdného dvora na otázky položené vnútroštátnym súdom môže mať okamžitý účinok na rozhodnutie o jej vzatí do vyšetrovacej väzby. Okrem toho Súdny dvor uviedol, že zmena donucovacieho opatrenia na opatrenie domáceho väzenia nemá vplyv na tento záver, keďže môže tiež značne obmedziť slobodu dotknutej osoby.

Rozsudok z 30. júna 2022, Valstybės sienos apsaugos tarnyba a i. (C-72/22 PPU, [EU:C:2022:505](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Naliehavé prejudiciálne konanie – Azylová a pristahovalecká politika – Smernica 2011/95/EÚ – Článok 4 – Spoločné konania o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany – Smernica 2013/32/EÚ – Články 6 a 7 – Normy pre prijímanie žiadateľov o medzinárodnú ochranu – Článok 18 Charty základných práv Európskej únie – Smernica 2013/33/EÚ – Článok 8 – Zaistenie žiadateľa – Dôvod zaistenia – Ochrana národnej bezpečnosti alebo verejného poriadku – Zaistenie žiadateľa o azyl z dôvodu jeho neoprávneného vstupu na územie Únie“

V Litve bola vyhlásená mimoriadna situácia a následne čiastočný výnimočný stav v dôsledku hromadného prílevu migrantov, a to najmä z Bieloruska. Následne bol štátny

príslušník tretej krajiny, ktorý neoprávnene vstúpil do Litvy z Bieloruska, zadržaný v Poľsku, lebo nemal cestovné doklady a víza, a bol odovzdaný litovským orgánom, ktoré ho zaistili až do prijatia rozhodnutia o jeho právnom postavení. Dotknutá osoba opakovane podala písomnú žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktorá bola vyhlásená za neprípustnú z dôvodu, že bola podaná bez dodržania postupov stanovených litovskou právnou úpravou týkajúcu sa podávania žiadostí o medzinárodnú ochranu v mimoriadnej situácii spôsobenej hromadným prílevom cudzincov. Podľa tejto právnej úpravy cudzinec, ktorý neoprávnene vstúpil na územie Litvy, nemôže podať žiadosť o medzinárodnú ochranu na území tohto členského štátu. Tá istá právna úprava tiež stanovuje, že v takejto mimoriadnej situácii môže byť cudzinec zaistený na základe samotného neoprávneného vstupu na litovské územie.

Za týchto podmienok sa Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Najvyšší správny súd Litvy), ktorý rozhoduje o odvolaní dotknutej osoby proti rozhodnutiu o jej zaistení, opýtal, či smernica o konaniach²³ a smernica o prijímaní²⁴ bránia takej právnej úprave.

Tento súd tiež požiadal, aby bol návrh na začatie prejudiciálneho konania prejednaný v rámci PPU, čomu Súdny dvor vyhovel. V tejto súvislosti Súdny dvor uviedol, že dotknutá osoba je umiestnená v ubytovacom zariadení Valstybės sienos apsaugos tarnyba (Útvar ochrany štátnych hraníc na Ministerstve vnútra Litovskej republiky) s obmedzením pohybu, čo ju zbavuje slobody pohybu, keďže toto zariadenie nemôže opustiť bez povolenia a sprievodu. Súdny dvor tiež pripomenul, že pokiaľ ide o súvislosť medzi pokračovaním zaistenia a rozhodnutím sporu vo veci samej, z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že prvá otázka položená vnútroštátnym súdom sa týka možnosti dotknutej osoby podať žiadosť o medzinárodnú ochranu, a teda byť kvalifikovaná ako žiadateľ o azyl. Táto kvalifikácia žiadateľa o azyl je potrebná na uplatnenie opatrenia, ktoré nezahŕňa obmedzenie slobody pohybu charakterizujúce pojem „zaistenie“.

Rozsudok z 24. júla 2023 (veľká komora), Lin (C-107/23 PPU, [EU:C:2023:606](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Ochrana finančných záujmov Európskej únie – Článok 325 ods. 1 ZFEÚ – Dohovor o ochrane finančných záujmov – Článok 2 ods. 1 – Povinnosť bojovať odradzujúcimi a účinnými opatreniami proti podvodom poškodzujúcim finančné záujmy Únie – Povinnosť stanoviť trestné sankcie – Daň z pridanej hodnoty (DPH) – Smernica 2006/112/ES – Závažný podvod týkajúci sa DPH – Premlčacia lehota týkajúca sa trestnej zodpovednosti – Rozsudok ústavného súdu, ktorým bolo vnútroštátne ustanovenie upravujúce dôvody prerušenia tejto lehoty vyhlásené za neplatné – Systematické riziko beztrestnosti – Ochrana základných práv – Článok 49 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie – Zásada zákonnosti trestných činov a trestov – Požiadavky predvídateľnosti a určitosti trestného zákona – Zásada retroaktívneho uplatnenia priaznivejšieho ustanovenia trestného zákona (lex mitior) – Zásada právnej istoty – Vnútroštátny štandard ochrany základných práv – Povinnosť súdov

²³ Smernica 2013/32/EÚ.

²⁴ Smernica 2013/33/EÚ.

členského štátu upustiť od uplatnenia rozsudkov ústavného súdu a/alebo najvyššieho súdu tohto členského štátu v prípade, ak nie sú v súlade s právom Únie – Disciplinárna zodpovednosť sudcov v prípade nedodržania týchto rozsudkov – Zásada prednosti práva Únie“

V roku 2010 dotknuté osoby opomenuli zaznamenať vo svojich účtovných záznamoch obchodné transakcie a príjmy z predaja nafty nakúpenej v režime podmieneného oslobodenia od spotrebnej dane tuzemským odberateľom, čím spôsobili škodu štátnemu rozpočtu, a to najmä na dani z pridanej hodnoty a spotrebnej dani z nafty.

V roku 2018 Curtea constituțională (Ústavný súd, Rumunsko) vyhlásil za protiústavné vnútroštátne ustanovenie upravujúce prerušenie premlčacej lehoty týkajúcej sa trestnoprávnej zodpovednosti z dôvodu, že porušuje zásadu zákonnosti trestných činov a trestov. V roku 2022 vysvetlil, že rumunské pozitívne právo nestanovuje nijaký dôvod na prerušenie premlčacej lehoty medzi dátumom uverejnenia tohto rozsudku a dátumom nadobudnutia účinnosti nového ustanovenia nahrádzajúceho zrušené ustanovenie, ktorým bol 30. máj 2022.

Curtea de Apel Brașov (Odvolací súd Brašov, Rumunsko) odsúdil dotknuté osoby v roku 2020 za daňový podvod, ale tí napadli svoje odsúdenie na základe uplynutia premlčacej lehoty a zásady *lex mitior*. Odvolávali sa na rozsudok Înalta Curte de Casație și Justiție (Najvyšší kasačný súd, Rumunsko) z roku 2022, ktorý umožňuje mimoriadne opravné prostriedky na základe rozhodnutí Ústavného súdu. Tento súd uznáva, že ak by sa prijal takýto výklad, premlčacia lehota by v prejednávanej veci uplynula pred nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia o odsúdení dotknutých osôb, čo by viedlo k ukončeniu trestného konania a nemožnosti odsúdiť ich.

V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd opýtal na zlučiteľnosť tohto výkladu s právom Únie v rozsahu, v akom by mal za následok oslobodenie dotknutých osôb od trestnoprávnej zodpovednosti za trestné činy závažného podvodu poškodzujúceho finančné záujmy Únie. Okrem toho zdôraznil, že ak by sa zistilo, že výklad v súlade s právom Únie nie je možný, mohol by byť nútený upustiť od uplatnenia rozsudkov Ústavného súdu a/alebo Najvyššieho kasačného súdu. Nový disciplinárny režim však umožňuje sankcionovať sudcov, ktorí v zlej viere alebo z hrubej neobstaranosti nedodržali rozsudky týchto súdov.

Pokiaľ ide o kritérium naliehavosti, Súdny dvor pripomenul svoju ustálenú judikatúru v tejto oblasti, podľa ktorej je toto kritérium splnené, ak je osoba dotknutá v spore vo veci samej ku dňu podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania pozbavená osobnej slobody a jej ponechanie vo väzbe závisí od výsledku tohto sporu, a poukázal na to, že dotknuté osoby boli odsúdené na tresty odňatia slobody (dve z nich boli vo výkone trestu). Okrem toho z odpovede vnútroštátneho súdu na žiadosť o vysvetlenie vyplýva, že na jednej strane sa tieto dve osoby nachádzali vo väzení a na druhej strane ich väzba by bola ukončená, ak by sa rozhodol vyhovieť mimoriadnym žalobám o neplatnosť, ktoré tieto osoby podali proti svojmu odsúdeniu. Okrem toho výsledok týchto mimoriadnych žalôb o neplatnosť podaných dotknutými osobami závisel od odpovedí Súdneho dvora

na položené otázky. Súdny dvor preto *ex offio* prejednal návrh na začatie prejudiciálneho konania v naliehavom prejudiciálnom konaní.

Uznesenie z 27. septembra 2023, Abboudnam (C-58/23, [EU:C:2023:748](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Článok 99 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora – Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti – Azylová politika – Spoločné postupy udeľovania a odnímania medzinárodnej ochrany – Smernica 2013/32/EÚ – Články 22 a 23 – Právo na právnu pomoc a zastúpenie – Článok 46 ods. 4 – Primeraná lehota na podanie opravného prostriedku – Článok 47 Charty základných práv Európskej únie – Právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom – Zamietnutie žiadosti o medzinárodnú ochranu ako zjavne neopodstatnenej v skrátenom konaní“

Marocký štátny príslušník podal žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktorá bola zamietnutá rozhodnutím Ministerstva vnútra Slovinskej republiky v skrátenom konaní z dôvodu, že je zjavne neopodstatnená.

Dotknutá osoba podala proti tomuto rozhodnutiu žalobu, v ktorej tvrdila, že neprimerané oznámenie tohto rozhodnutia porušuje jej právo na účinný prostriedok nápravy, keďže v skutočnosti mala na vypracovanie opravného prostriedku len jeden deň. Okrem toho, keďže hovorí len po arabsky a nemala tlmočníka, musela so svojim právnym zástupcom komunikovať prostredníctvom elektronicky prekladaných krátkych správ (SMS).

V súlade s predmetnou vnútroštátnou právnou úpravou sa totiž lehota na podanie žaloby proti takémuto rozhodnutiu skracuje z pätnástich na tri dni odo dňa oznámenia tohto rozhodnutia.

V tejto súvislosti sa Upravno sodišče (Správny súd, Slovinsko) na základe žaloby proti tomuto zamietnutiu opýtal Súdneho dvora na zlučiteľnosť vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá stanovuje trojdňovú lehotu vrátane štátnych sviatkov a dní pracovného pokoja na podanie žaloby na súd proti rozhodnutiu, ktorým sa žiadosť o medzinárodnú ochranu zamietla ako zjavne neopodstatnená, prijatému v skrátenom konaní, s článkom 46 ods. 4 smernice 2013/32 v spojení s článkom 47 prvým odsekom Charty.

Okrem toho vnútroštátny súd požiadal o prejednanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania v rámci PPU z dôvodu, že na jednej strane požadovaný výklad článku 46 ods. 4 smernice 2013/32 by mal vplyv na preskúvanie podobných žalôb, ktoré mu boli predložené, a na druhej strane, že právna otázka položená v prejednávanej veci, keďže sa týka práva na účinný súdny prostriedok nápravy, si zo svojej podstaty vyžaduje čo najskoršiu odpoveď.

Po tom, čo Súdny dvor zamietol túto žiadosť z dôvodu, že v prejednávanej veci chýba podmienka týkajúca sa naliehavosti, spresnil niekoľko aspektov, ktoré nemajú vplyv na použitie PPU. Veľký počet osôb alebo právnych situácií, ktorých sa potenciálne týka rozhodnutie, ktoré musí vnútroštátny súd vydať po podaní návrhu na začatie

prejudiciálneho konania Súdnemu dvoru, tak nemôže sám osebe predstavovať výnimočnú okolnosť, ktorá by mohla odôvodniť uplatnenie naliehavého prejudiciálneho konania. Pokiaľ ide o dôvod založený na tom, že každá prejudiciálna otázka týkajúca sa výkladu ustanovenia súvisiaceho s právom na účinný opravný prostriedok by si vyžadovala, aby Súdny dvor odpovedal bezodkladne, Súdny dvor rozhodol, že takýto dôvod nemôže sám osebe odôvodniť postúpenie veci na naliehavé konanie, keďže toto konanie je procesným nástrojom určeným na riešenie mimoriadne naliehavých situácií. Okrem toho Súdny dvor pripomenul, že keďže podľa vnútroštátneho práva nemôže byť žalobca vo veci samej vyhostený, kým rozhodnutie o jeho žiadosti o povolenie na pobyt nenadobudne právoplatnosť, je možné vylúčiť riziko jeho vyhostenia do krajiny, kde by mohol byť vystavený trestu smrti, mučeniu alebo inému neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

Vnútroštátny súd tiež požiadal, aby bol návrh na začatie prejudiciálneho konania prejednaný v rámci PPA z rovnakých dôvodov, aké uviedol na podporu svojej žiadosti o PPU. Predseda Súdneho dvora však zamietol žiadosť o použitie PPA z rovnakých dôvodov, aké boli uvedené v súvislosti so žiadosťou o PPU.

2.3. Riziko zásahu do základných práv

Rozsudok zo 16. februára 2017, C. K. a i. (C-578/16 PPU, [EU:C:2017:127](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti – Hranice, azyl a prisťahovalectvo – Dublinský systém – Nariadenie (EÚ) č. 604/2013 – Článok 4 Charty základných práv Európskej únie – Neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie – Odovzdanie vážne chorého žiadateľa o azyl do štátu zodpovedného za preskúmanie jeho žiadosti – Neexistencia závažných dôvodov domnievať sa, že v tomto členskom štáte existujú preukázané systémové chyby – Povinnosti uložené členskému štátu, ktorý má uskutočniť odovzdanie“

V tejto veci vstúpili egyptský štátny príslušník a sýrska štátna príslušníčka na základe víza vydaného Chorvátskou republikou na územie Únie a následne podali žiadosť o azyl v Slovinskej republike. Slovinské orgány následne zaslali chorvátskym orgánom žiadosť o prevzatie týchto osôb, pretože Chorvátska republika bola v súlade s nariadením Dublin III členským štátom zodpovedným za posúdenie ich žiadostí. Chorvátska republika tejto žiadosti vyhovel. Avšak vzhľadom na to, že sýrska štátna príslušníčka bola tehotná, premiestnenie do Chorvátska muselo byť odložené až do narodenia dieťaťa. Dotknuté osoby následne vyjadrili svoj nesúhlas s týmto premiestnením, pričom jednak namietali, že premiestnenie by malo negatívne následky na zdravotný stav sýrskej štátnej príslušníčky, ktorý by mohol ovplyvniť aj blaho jej novonarodeného dieťaťa, a ďalej, že v Chorvátsku boli obeťami rasovo motivovaných vyhrožok a násilia. Rozhodnutie o premiestnení bolo najprv prvostupňovým súdom zrušené, ale následne ho v odvolacom konaní potvrdil Vrhovno sodišče (Najvyšší súd, Slovinsko). Ustavno sodišče

(Ústavný súd, Slovinsko), na ktorý sa dotknuté osoby obrátili, však rozsudok tohto súdu zrušil a vec mu vrátil na nové rozhodnutie.

V tejto súvislosti Vrhovno sodišče (Najvyšší súd) požiadal Súdny dvor, aby mu poskytol spresnenia v súvislosti s diskrečným ustanovením uvedeným v článku 17 nariadenia Dublin III, ktoré členskému štátu umožňuje, aby výnimočne posúdil žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktorá mu bola podaná, aj keď za posúdenie tejto žiadosti podľa kritérií stanovených uvedeným nariadením nie je zodpovedný.

Vnútroštátny súd tiež požiadal o prejednanie veci v rámci PPU, pričom uviedol, že vzhľadom na zdravotný stav sýrskej štátnej príslušníčky je potrebné vyriešiť otázku jej postavenia čo najskôr. V tejto súvislosti Súdny dvor dospel k názoru, že nemožno vylúčiť možnosť, že žalobcovia vo veci samej budú odovzdaní do Chorvátskej republiky pred ukončením riadneho prejudiciálneho konania. V odpovedi na žiadosť o vysvetlenie²⁵ totiž vnútroštátny súd uviedol, že hoci v prvostupňovom konaní súd nariadil odklad výkonu rozhodnutia o odovzdaní dotknutých osôb, žiadne súdne opatrenie neodkladá výkon tohto rozhodnutia v práve prebiehajúcim štádiu vnútroštátneho konania. Súdny dvor preto vyhovel návrhu na prejednanie veci v rámci PPU.

Rozsudok zo 7. marca 2017 (veľká komora), X a X (C-638/16 PPU, [EU:C:2017:173](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Nariadenie (ES) č. 810/2009 – Článok 25 ods. 1 písm. a) – Vízum s obmedzenou územnou platnosťou – Udelenie víza z humanitárnych dôvodov a z dôvodov medzinárodných záväzkov – Pojem ‚medzinárodné záväzky‘ – Charta základných práv Európskej únie – Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd – Ženevský dohovor – Udelenie víza za predpokladu preukázaného rizika porušenia článkov 4 a/alebo 18 Charty základných práv – Neexistencia povinnosti“

Manželský pár sýrskych štátnych príslušníkov žijúcich v Sýrii a ich tri maloleté deti podali žiadosti o humanitárne víza na základe článku 25 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 810/2009²⁶ (tzv. „vízový kódex“) na belgickom veľvyslanectve v Libanone a následne sa vrátili do Sýrie. Cieľom týchto žiadostí bolo získať víza s obmedzenou územnou platnosťou, aby sa umožnilo rodine opustiť Sýriu a následne podať žiadosť o azyl v Belgicku. Navrhovatelia zdôrazňovali, že jeden z nich bol unesený teroristickou skupinou, mučený a následne prepustený za výkupné. Vo všeobecnosti sa odvolávali na zhoršenie bezpečnostnej situácie v Sýrii, ako aj na to, že im hrozí riziko prenasledovania z dôvodu ich príslušnosti k ortodoxnej kresťanskej komunite. Ich žiadosti boli zamietnuté okrem iného z dôvodu, že mali v úmysle zdržiavať sa v Belgicku dlhšie ako deväťdesiat dní a že belgické diplomatické zastúpenia nepatria medzi inštitúcie, na ktorých môžu cudzinci podávať žiadosť o azyl.

²⁵ Žiadosť zaslaná na základe článku 101 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora.

²⁶ Nariadenie (ES) č. 810/2009.

Conseil du contentieux des étrangers (Rada pre cudzinecké spory, Belgicko), na ktorú bola podaná žaloba proti tomuto zamietnutiu, sa teda zaoberala otázkou rozsahu voľnej úvahy, ktorá je v tejto súvislosti ponechaná členským štátom, a to osobitne vzhľadom na povinnosti vyplývajúce z Charty, zvlášť z jej článkov 4 (zákaz mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu) a 18 (právo na azyl). Súdnemu dvoru teda položila niekoľko prejudiciálnych otázok.

Conseil du contentieux des étrangers (Rada pre cudzinecké spory) tiež navrhla, aby bola vec prejednaná v rámci PPU. Na tento účel poukázala na dramatickú situáciu ozbrojeného konfliktu v Sýrii, nízky vek detí navrhovateľov vo veci samej, mimoriadnu zraniteľnosť navrhovateľov spojenú s ich príslušnosťou k ortodoxnej kresťanskej komunite a skutočnosť, že vec prejednáva v rámci mimoriadne naliehavého konania. V tejto súvislosti spresnila, že účinkom tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania bolo prerušenie konania vo veci samej.

Súdny dvor návrhu na prejednanie veci v rámci PPU vyhovel. Na tento účel zdôraznil, že je nesporné, že prinajmenšom ku dňu preskúmania návrhu na prejednanie tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania v rámci PPU boli navrhovatelia vystavení skutočnému riziku neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania. Podľa Súdneho dvora sa táto okolnosť musí považovať za naliehavú skutočnosť odôvodňujúcu uplatnenie PPU.

Uznesenie z 27. septembra 2018, FR (C-422/18 PPU, [EU:C:2018:784](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Naliehavé prejudiciálne konanie – Článok 99 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora – Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti – Spoločné konania o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany – Smernica 2013/32/EÚ – Článok 46 – Charta základných práv Európskej únie – Článok 18, článok 19 ods. 2 a článok 47 – Právo na účinný prostriedok nápravy – Rozhodnutie zamietajúce žiadosť o medzinárodnú ochranu – Vnútroštátna právna úprava stanovujúca dvojstupňové súdne konanie – Automatický odkladný účinok obmedzený na prvostupňové konanie“

Nigérijský štátny príslušník podal v Taliansku žiadosť o azyl. Na jej podporu uvádzal, že bol nútený opustiť svoju krajinu pôvodu z dôvodu, že vnútroštátne orgány zistili, že udržiava homosexuálny vzťah, čo bolo dôvodom, že bol vystavený riziku zatknutia a pozbavenia osobnej slobody. V dôsledku zamietnutia žiadosti o azyl príslušným orgánom a potvrdenia tohto zamietnutia zo strany Tribunale di Milano (súd v Miláne, Taliansko) podal nigérijský štátny príslušník kasačný opravný prostriedok a zároveň na Tribunale di Milano (súd v Miláne) podal návrh na nariadenie predbežného opatrenia spočívajúceho v odklade vykonateľnosti rozhodnutia tohto súdu. Pritom podľa

vnútroštátnej právnej úpravy²⁷ tento súd musí o takomto návrhu na odklad vykonateľnosti rozhodnúť na základe posúdenia opodstatnenosti či neopodstatnenosti dôvodov uvedených v odvolaní proti jeho rozhodnutiu, a nie na základe posúdenia existencie rizika vážnej a nenapraviteľnej ujmy, ktorá by žiadateľovi bola vykonaním tohto rozhodnutia spôsobená.

Tribunale di Milano (súd v Miláne) položil Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku týkajúcu sa zlučiteľnosti tejto vnútroštátnej právnej úpravy s ustanoveniami smernice 2013/32²⁸ v spojení s článkom 47 Charty, ktorý zaručuje právo na účinný prostriedok nápravy.

Tento súd tiež požiadal o prejednanie veci v rámci PPU. V tejto súvislosti uviedol, že navrhovateľ je povinný okamžite opustiť talianske územie a môže byť kedykoľvek vyhostený do Nigérie, kde by bol vystavený vážnemu riziku, že bude podrobený trestu smrti, mučeniu alebo inému neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu. Okrem toho vnútroštátny súd zdôraznil, že odpoveď Súdneho dvora na položenú otázku môže mať rozhodujúci vplyv na to, či navrhovateľ bude môcť ostať na talianskom území do vydania rozhodnutia o jeho kasačnom opravnom prostriedku. V tejto súvislosti Súdny dvor poznamenal, že nemožno vylúčiť, že navrhovateľ bude vyhostený do Nigérie pred ukončením riadneho prejudiciálneho konania, a preto rozhodol, že návrhu na prejednanie veci v rámci PPU vyhovie.

Rozsudok zo 17. októbra 2018, UD (C-393/18 PPU, [EU:C:2018:835](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Naliehavé prejudiciálne konanie – Súdna spolupráca v občianskych veciach – Nariadenie (ES) č. 2201/2003 – Článok 8 ods. 1 – Právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností – Pojem „obvyklý pobyt dieťaťa“ – Požiadavka fyzickej prítomnosti – Zadržiavanie matky a dieťaťa v tretej krajine proti vôli matky – Porušenie základných práv matky a dieťaťa“

Bangladéšskej štátnej príslušníčke bolo v nadväznosti na uzatvorenie manželstva s britským štátnym príslušníkom udelené vízum, vďaka ktorému sa mohla usadiť v Spojenom kráľovstve. Manželia následne v priebehu jej tehotenstva odcestovali do Bangladéša. Ich dcéra sa narodila v Bangladéši a nikdy sa nezdržiavala na území Spojeného kráľovstva, kam sa otec dieťaťa vrátil sám. Podľa tvrdenia matky dieťaťa, spochybňovaného otcom dieťaťa, ju otec dieťaťa ľstou prinútil, aby porodila v tretej krajine, a následne ju nútil, aby sa v tejto krajine s dieťaťom aj naďalej zdržiavala, a to bez plynu, elektriny a pitnej vody a bez akýchkoľvek príjmov, a to v rámci spoločenstva, ktoré ju stigmatizuje. Matka teda podala návrh na High Court of Justice (England and

²⁷ Decreto legislativo n. 25 – Attuazione della direttiva 2005/85/CE recante norme minime per le procedure applicate negli Stati membri ai fini del riconoscimento e della revoca dello status di rifugiato (legislatívne nariadenie č. 25, ktorým sa vykonáva smernica 2005/85/ES o minimálnych štandardoch pre konanie v členských štátoch o priznávaní a odnímaní postavenia utečenca) z 25. januára 2008 (GURI č. 40 zo 16. februára 2008), v znení decreto-legge n. 13 – Disposizioni urgenti per l'accelerazione dei procedimenti in materia di protezione internazionale, nonché per il contrasto dell'immigrazione illegale (zákonný dekrét č. 13 o naliehavých ustanoveniach na zrýchlenie konania vo veciach medzinárodnej ochrany, ako aj pre boj proti nelegálnemu prisťahovalectvu) zo 17. februára 2017 (GURI č. 40 zo 17. februára 2017), ktorý bol zákonom č. 46 z 13. apríla 2017 zmenený na zákon.

²⁸ Smernica 2013/32/EÚ.

Wales), Family Division [Vrchný súd (Anglicko a Wales), oddelenie pre rodinné veci, Spojené kráľovstvo], aby bolo dieťa umiestnené pod ochranu tohto súdu a aby bol nariadený ich návrat do Spojeného kráľovstva.

Tento súd považoval za potrebné najprv rozhodnúť o svojej právomoci na vydanie rozhodnutia týkajúceho sa dieťaťa, čo si podľa neho vyžadovalo, aby určil, či je možné vychádzať z toho, že dieťa má obvyklý pobyt podľa článku 8 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 v Spojenom kráľovstve, hoci v tomto členskom štáte nikdy nebolo fyzicky prítomné. Okrem toho si tento súd kládol otázku, či okolnosti tejto veci, najmä správanie otca a zásah do základných práv matky alebo dieťaťa, majú vplyv na tento pojem „obvyklý pobyt“.

Tento súd tiež navrhol, aby bol návrh na začatie prejudiciálneho konania prejednaný v rámci PPU, čomu Súdny dvor vyhovel. V tejto súvislosti Súdny dvor najprv uviedol, že ak sa preukáže nátlak vyvíjaný otcom na matku, bude tým veľmi ohrozené blaho dieťaťa. Akékoľvek omeškanie pri prijímaní súdnych rozhodnutí vo vzťahu k dieťaťu by predlžovalo súčasnú situáciu a vyvolávalo by tak nebezpečenstvo vážneho či dokonca nenapraviteľného narušenia vývoja dieťaťa. Súdny dvor ďalej uviedol, že v situácii prípadného návratu do Spojeného kráľovstva by takéto omeškanie tiež mohlo byť na ujmu začlenenia dieťaťa do jeho nového rodinného a sociálneho prostredia. Súdny dvor napokon zdôraznil, že vzhľadom na veľmi nízky vek dieťaťa (jeden rok a dva mesiace ku dňu návrhu na začatie prejudiciálneho konania) je toto dieťa z hľadiska stimulácie a vývoja osobitne zraniteľné.

Rozsudok zo 14. mája 2020 (veľká komora), Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Délalföldi Regionális Igazgatóság (C-924/19 PPU a C-925/19 PPU, [EU:C:2020:367](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Azylová a prisťahovalecká politika – Smernica 2013/32/EÚ – Žiadosť o medzinárodnú ochranu – Článok 33 ods. 2 – Dôvody neprípustnosti – Článok 40 – Následné žiadosti – Článok 43 – Konania na hraniciach – Smernica 2013/33/EÚ – Článok 2 písm. h) a články 8 a 9 – Zaistenie – Zákonnosť – Smernica 2008/115/EÚ – Článok 13 – Účinné opravné prostriedky – Článok 15 – Zaistenie – Zákonnosť – Právo na účinný prostriedok nápravy – Článok 47 Charty základných práv Európskej únie – Zásada prednosti práva Únie“

V prejednávanvej veci afganskí a iránski štátni príslušníci, ktorí prišli do Maďarska cez Srbsko, požiadali o azyl v Maďarsku z tranzitného priestoru Röszke, ktorý sa nachádza na hranici so Srbskom. Ich žiadosti boli zamietnuté ako neprípustné podľa maďarského práva a boli prijaté rozhodnutia o ich návrate do Srbska. Srbské orgány však odmietli prijať dotknuté osoby späť na svoje územie z dôvodu, že neboli splnené podmienky stanovené v dohode o readmisii uzavretej s Úniou. V nadväznosti na toto rozhodnutie maďarské orgány nepreskúmali dôvodnosť vyššie uvedených žiadostí, ale zmenili cieľovú krajinu uvedenú v pôvodných rozhodnutiach o návrate a nahradili ju príslušnou krajinou pôvodu dotknutých osôb. Žiadatelia napadli tieto pozmeňujúce rozhodnutia, ale ich námietka bola zamietnutá. Napriek tomu, že podľa maďarského práva neexistoval

opravný prostriedok, podali na súd žalobu o neplatnosť rozhodnutí, ktorou sa tiež domáhali, aby bolo azylovému orgánu nariadené, aby uskutočnil nové azylové konanie. Podali tiež žaloby pre nečinnosť v súvislosti s ich umiestnením a zadržiavaním v tranzitnom priestore Röszke. Najprv totiž boli povinní zdržiavať sa v sektore tohto tranzitného priestoru vyhradenom pre žiadateľov o azyl a o niekoľko mesiacov neskôr sa museli zdržiavať v sektore toho istého priestoru vyhradenom pre štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorých žiadosti o azyl boli zamietnuté, kde sa v súčasnosti nachádzajú.

Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Správny a pracovný súd Szeged, Maďarsko), ktorý rozhodoval o žalobe proti tomuto zamietnutiu, sa následne opýtal Súdneho dvora na výklad smernice 2013/32/EÚ²⁹ a smernice 2013/33/EÚ³⁰, najmä pokiaľ ide o dôsledky toho, že tretia krajina neprijala späť migrantov, ktorých žiadosť o medzinárodnú ochranu bola vyhlásená za neprípustnú, pre kvalifikáciu ich ubytovania v tranzitnom priestore vzhľadom na ustanovenia práva Únie upravujúce zaistenie a ich právo na účinnú súdnu ochranu, najmä prostredníctvom prijatia predbežných opatrení vnútroštátnym súdom.

Vnútroštátny súd požiadal aj o uplatnenie PPU z dôvodu, že žalobcovia vo veci samej sú pozbavení slobody. Poukázal tiež na skutočnosť, že podmienky zaistenia sú ťažké, najmä z dôvodu vysokého veku a zdravotných problémov niektorých z nich, ako aj zhoršenia duševného zdravia maloletého dieťaťa, ktoré sa zdržiavalo so svojím otcom v sektore tranzitného priestoru Röszke vyhradenom pre štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorých žiadosti o azyl boli zamietnuté. Okrem toho tento súd uviedol, že odpovede Súdneho dvora na položené otázky budú mať priamy a rozhodujúci vplyv na výsledok konaní vo veciach samých, najmä na pokračovanie zaistenia žalobcov vo veci samej.

Súdny dvor vyhovel žiadosti o použitie PPU najmä z dôvodu rizika porušenia základných práv v oblasti azylu (články 18 a 19 Charty) a duševného zdravia jedného z dotknutých štátnych príslušníkov, ktorý je maloletým dieťaťom. Súdny dvor poukázal na to, že voči žalobcom vo veci samej boli vydané rozhodnutia, ktoré im nariaďujú návrat do krajiny pôvodu, a preto tam môžu byť vrátení v krátkom čase, hoci podľa vnútroštátneho súdu opodstatnenosť dôvodov odôvodňujúcich žiadosť žalobcov o azyl nikdy nepreskúmal súd. Preto nemožno vylúčiť, že na základe týchto rozhodnutí, ktoré boli potvrdené uzneseniami, ktorých zrušenie sa navrhuje na vnútroštátnom súde, žalobcovia vo veci samej môžu byť odsunutí do svojej krajiny pôvodu pred ukončením prejudiciálneho konania, ktoré by nebolo predmetom naliehavého prejudiciálneho konania, a že tento odsun by ich mohol vystaviť zaobchádzaniu, ktoré je v rozpore s článkom 18 a článkom 19 ods. 2 Charty. Okrem toho vzhľadom na to, že jeden zo žalobcov v konaní v tejto veci je maloletým dieťaťom, ktorého duševné a psychické zdravie sa z dôvodu jeho pobytu v tranzitnom priestore Röszke zhoršuje, omeškanie pri prijímaní súdneho

²⁹ Smernica 2013/32/EÚ.

³⁰ Smernica 2013/33/EÚ.

rozhodnutia by predĺžilo súčasnú situáciu a hrozilo by tak vážne, či dokonca nenapraviteľné poškodenie vývoja tohto dieťaťa.

Rozsudok z 20. januára 2022, Landeshauptmann von Wien (Strata postavenia osoby s dlhodobým pobytom) (C-432/20, [EU:C:2022:39](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti – Pristáhovalecká politika – Smernica 2003/109/ES – Článok 9 ods. 1 písm. c) – Strata postavenia štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý je osobou s dlhodobým pobytom – Neprítomnosť na území Európskej únie v období dvanástich po sebe nasledujúcich mesiacov – Prerušenie tejto doby neprítomnosti – Nepravidelné a krátkodobé pobyty na území Únie“

Spor vo veci samej viedol kazašský štátny príslušník proti Landeshauptmann von Wien (predseda vlády spolkovej krajiny Viedeň, Rakúsko) vo veci odmietnutia obnoviť povolenie na dlhodobý pobyt kazašského štátneho príslušníka zo strany predsedu vlády.

Vnútroštátny súd, Verwaltungsgericht Wien (Správny súd Viedeň, Rakúsko), konštatoval, že hoci žalobca vo veci samej v rokoch 2013 až 2018 nikdy neopustil Európsku úniu na dvanásť po sebe nasledujúcich mesiacov, bol na tomto území prítomný len niekoľko dní v roku. Táto slabá prítomnosť preto bola dôvodom na odmietnutie obnovenia povolenia na pobyt. V tejto súvislosti žalobca predložil právnu analýzu, ktorú vykonala skupina expertov Európskej komisie pre legálnu migráciu a v ktorej sa uvádza, že iba fyzická neprítomnosť na území Únie počas dvanástich po sebe nasledujúcich mesiacov má za následok stratu postavenia osoby s dlhodobým pobytom podľa článku 9 ods. 1 písm. c) smernice 2003/109³¹ bez ohľadu na to, či je dotknutý žalobca na území Únie fyzicky usadený alebo tam má obvyklý pobyt. Vnútroštátny súd sa domnieval, že táto analýza podporuje argumentáciu žalobcu vo veci samej, podľa ktorej aj krátkodobé pobyty, ako je to v prejednávanej veci, postačujú na zachovanie jeho postavenia osoby s dlhodobým pobytom v zmysle smernice 2003/109.

V tejto súvislosti sa Verwaltungsgericht Wien (Správny súd Viedeň) opýtal Súdneho dvora na podmienky, ktorými článok 9 ods. 1 písm. c) smernice 2003/109 podmieňuje odňatie postavenia štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý je osobou s dlhodobým pobytom, zo strany vnútroštátnych orgánov.

Okrem toho vnútroštátny súd požiadal o prejednanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania v rámci PPU, pričom najmä zdôraznil, že žalobca vo veci samej a jeho manželka a ich štyri maloleté deti sa naposledy usadili v Spojenom kráľovstve na základe povolení na pobyt tohto štátu s viacročnou platnosťou. Žalobca vo veci samej sa však chce znova usadiť v Rakúsku, pričom následne by sa k nemu pripojili jeho rodinní príslušníci na účely zlúčenia rodiny, pričom takýto krok podľa platnej vnútroštátnej právnej úpravy predpokladá, že sa najprv musí preukázať, že má stále právo na postavenie osoby s dlhodobým pobytom. Súdny dvor pri zamietnutí žiadosti o použitie PPU poukázal na

³¹ Smernica 2003/109/ES.

to, že vnútroštátny súd dostatočne neuviedol okolnosti na preukázanie naliehavej potreby rozhodnúť vo veci. Tento súd tak najmä nepreukázal riziko, že žalobcovi vo veci samej a jeho rodinným príslušníkom budú v Spojenom kráľovstve alebo v Rakúsku uložené opatrenia na odsun, ani situáciu, v ktorej by bolo ohrozené dodržiavanie ich základných práv, akým je právo na rodinný život.

II. Skrátené súdne konanie

1. Dôvody použitia skráteného súdneho konania

1.1. Povaha a citlivosť oblasti výkladu, ktorá je predmetom návrhu na začatie prejudiciálneho konania

*Uznesenie z 22. februára 2008, Kozłowski (C-66/08, [EU:C:2008:116](#))*³²

„Skrátené súdne konanie“

Vo veci samej išlo o poľského štátneho príslušníka, ktorý sa už niekoľko rokov, aj keď nie nepretržite a pravdepodobne protiprávne, zdržiaval v Nemecku, kde v danom čase vykonával trest odňatia slobody. Na tohto štátneho príslušníka vydal poľský súd európsky zatykač na účely výkonu trestu odňatia slobody, na ktorý bola daná osoba predtým odsúdená. V tejto súvislosti si Oberlandesgericht Stuttgart (Vyšší krajský súd Stuttgart, Nemecko), ktorý rozhodoval o odovzdaní dotknutej osoby poľským súdnym orgánom, položil otázku o výklade podmienky zdržiavania sa alebo trvalého pobytu uvedenej v článku 4 bode 6 rámcového rozhodnutia 2002/584. Toto ustanovenie totiž stanovuje, že výkon európskeho zatykača možno odmietnuť v prípade, že sa požadovaná osoba „zdržiava alebo je štátnym občanom alebo má trvalý pobyt vo vykonávajúcim členskom štáte“ a tento štát sa zaviaže, že vykoná trest uložený v zahraničí.

Okrem toho Oberlandesgericht Stuttgart (Vyšší krajský súd Stuttgart) požiadal o prejednanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania v rámci PPU z dôvodu, že sa čoskoro malo skončiť uväznenie dotknutej osoby na nemeckom území a navyše bolo možné, že táto osoba dosiahne predčasné prepustenie na slobodu.

Po tom, čo predseda Súdneho dvora uviedol, že vzhľadom na to, že PPU nemožno v tejto veci uplatniť, je potrebné návrh na prejednanie veci v takomto konaní považovať za žiadosť o prejednanie veci v rámci PPA,³³ poukázal na to, že táto vec vyvoláva problémy výkladu týkajúce sa citlivej oblasti činnosti európskeho normotvorcu, ktoré sa dotýkajú

³² Pozri tiež rozsudok zo 17. júla 2008 (veľká komora), Kozłowski (C-66/08, [EU:C:2008:437](#)).

³³ Vyššie, v časti I tohto súhrnu, nazvanej „Naliehavé prejudiciálne konanie“, pozri rubriku „1. Pôsobnosť naliehavého prejudiciálneho konania“.

ústredných aspektov fungovania európskeho zatykača, ku ktorým sa má Súdny dvor vyjadriť po prvý raz. Požadovaný výklad totiž môže mať široké dôsledky tak pre orgány, ktoré majú spolupracovať v rámci európskeho zatykača, ako aj na práva vyžiadaných osôb, ktoré sa nachádzajú v neistej situácii. Predseda Súdneho dvora tiež dospel k názoru, že rýchla odpoveď by umožnila vykonávajúcemu súdnemu orgánu, aby za čo najlepších podmienok rozhodol o žiadosti o odovzdanie, ktorá mu bola zaslaná, čo by mu umožnilo čo najskôr splniť povinnosti, ktoré mu vyplývajú z rámcového rozhodnutia 2002/584. Preto rozhodol o prejednaní veci v rámci PPA.

1.2. Osobitná závažnosť právnej neistoty, ktorá je predmetom návrhu na začatie prejudiciálneho konania

*Uznesenie zo 4. októbra 2012, Pringle (C-370/12, [EU:C:2012:620](#))*³⁴

„Skrátené súdne konanie“

Táto vec súvisí so zriadením Európskeho mechanizmu pre stabilitu (EMS) v dôsledku finančnej krízy, ktorá zasiahla eurozónu v roku 2010. Cieľom tejto medzinárodnej finančnej inštitúcie je totiž mobilizovať financovanie a poskytovať podporu pre stabilitu v prospech členských štátov eurozóny, ktoré majú závažné finančné problémy alebo im takéto problémy hrozia. V danej veci podal írsky poslanec žalobu proti írskej vláde. Tvrdil, že rozhodnutie 2011/199³⁵ je neplatné, a okrem toho namietal, že ratifikovaním, schválením alebo prijatím zmluvy, ktorou sa zriaďuje Európsky mechanizmus pre stabilitu z 2. februára 2012³⁶, by Írsko prevzalo záväzky, ktoré sú v rozpore s ustanoveniami Zmlúv, na ktorých je založená Európska únia.

V tejto súvislosti sa Supreme Court (Najvyšší súd, Írsko) obrátil na Súdny dvor a požiadal o použitie PPA, pričom uviedol, že včasná ratifikácia Zmluvy o EMS Írskom má zásadný význam pre ostatných členov Európskeho mechanizmu pre stabilitu, a osobitne pre tých, ktorí potrebujú finančnú pomoc. Hoci Írsko, tak ako všetky ostatné členské štáty, ktoré Zmluvu o EMS podpísali, už túto zmluvu medzičasom ratifikovalo, predseda Súdneho dvora uviedol, že otázky položené v tejto veci poukazujú na neistotu, pokiaľ ide o platnosť tejto zmluvy. Zdôraznil mimoriadne okolnosti finančnej krízy, ktoré sprevádzali uzatvorenie tejto zmluvy, a rozhodol, že je potrebné vec prejsť v rámci

³⁴ Pozri tiež rozsudok z 27. novembra 2012, Pringle (C-370/12, [EU:C:2012:756](#)).

³⁵ Rozhodnutie 2011/199/EÚ.

³⁶ Zmluva, ktorou sa zriaďuje Európsky mechanizmus pre stabilitu, bola uzavretá 2. februára 2012 v Bruseli (Belgicko) medzi Belgickým kráľovstvom, Spolkovou republikou Nemecko, Estónskou republikou, Írskom, Helénskou republikou, Španielskym kráľovstvom, Francúzskou republikou, Talianskou republikou, Cyperskou republikou, Luxemburským veľkovevodstvom, Maltou, Holandským kráľovstvom, Rakúskou republikou, Portugalskou republikou, Slovinskou republikou, Slovenskou republikou a Fínskou republikou. Táto zmluva nadobudla platnosť 27. septembra 2012.

PPA, aby tak bola táto neistota ohrozujúca ciele Zmluvy o EMS, konkrétne zabezpečenie finančnej stability eurozóny, čo najskôr odstránená.

Uznesenia z 15. februára 2017, Mengesteab (C-670/16, [EU:C:2017:120](#))³⁷ a Jafari (C-646/16, [EU:C:2017:138](#))³⁸

„Skrátené súdne konanie“

Vo veci Mengesteab (C-670/16) štátny príslušník Eritrey požiadal o azyl nemecké orgány, ktoré mu vydali osvedčenie o prihlásení sa za žiadateľa o azyl, pričom spresnili, že v nemeckom práve³⁹ sa v tejto súvislosti rozlišuje medzi postupom spočívajúcim v požiadaní o azyl, ktorý vedie k vydaniu takéhoto osvedčenia, a podaním oficiálnej žiadosti o azyl. Keď dotknutá osoba nakoniec o deväť mesiacov neskôr mohla takúto žiadosť o azyl podať, nemecké orgány požiadali talianske orgány o jej prevzatie, keďže členským štátom zodpovedným za posúdenie jej žiadosti na základe nariadenia Dublin III bola Talianska republika. Preto bola žiadosť dotknutej osoby o azyl zamietnutá ako neprípustná a bolo nariadené jej odovzdanie do Talianska. Verwaltungsgericht Minden (Správny súd Minden, Nemecko), na ktorý bola podaná žaloba proti tomuto rozhodnutiu o odovzdaní, sa zaoberal jednak možnosťou žiadateľa o azyl odvolávať sa na uplynutie lehôt na podanie žiadosti o prevzatie, a ďalej pravidlami počítania plynutia týchto lehôt. Podľa článku 21 ods. 1 nariadenia Dublin III totiž v prípade nedodržania uvedených lehôt zodpovednosť za posúdenie žiadosti pripadne tomu členskému štátu, v ktorom bola žiadosť podaná. Verwaltungsgericht Minden (Správny súd Minden) však uviedol, že takéto oneskorenia boli v predmetnom čase v Nemecku úplne bežné z dôvodu mimoriadneho nárastu počtu žiadateľov o azyl od roku 2015.

Vo veci Jafari (C-646/16) prekročili členovia afganskej rodiny hranicu medzi Srbskom a Chorvátskom. Chorvátske orgány následne zabezpečili ich prevoz až po slovinskú hranicu s cieľom pomôcť rodine vycestovať do iných členských štátov, aby tam jej členovia mohli podať žiadosť o medzinárodnú ochranu, čo urobili v Rakúsku. Avšak vzhľadom na to, že nariadenie Dublin III stanovuje, že za posúdenie žiadosti je zodpovedný členský štát, ktorého vonkajšia hranica bola nelegálne prekročená, rakúske orgány požiadali chorvátske orgány o prevzatie dotknutých osôb. Žiadosti členov rodiny boli teda zamietnuté a rakúske úrady nariadili ich premiestnenie do Chorvátska. Verwaltungsgerichtshof (Najvyšší správny súd, Rakúsko), na ktorý bola podaná žaloba proti týmto rozhodnutiam, položil Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku týkajúcu sa toho, akým spôsobom je potrebné uplatniť kritériá, ktoré sa týkajú vydávania povolení na pobyt alebo víz a vstupu a pobytu, stanovené v článkoch 12 a 13 nariadenia Dublin III.

³⁷ Pozri tiež rozsudok z 26. júla 2017 (veľká komora), Mengesteab (C-670/16, [EU:C:2017:587](#)).

³⁸ Pozri tiež rozsudok z 26. júla 2017 (veľká komora), Jafari (C-646/16, [EU:C:2017:586](#)).

³⁹ Asylgesetz (zákon o azyle) v znení uverejnenom 2. septembra 2008 (BGBl. 2008 I, s. 1798).

Obidva vnútroštátne súdy požiadali o použitie PPA, pričom predseda Súdneho dvora týmto žiadostiam vyhovel.

V oboch týchto veciach predseda Súdneho dvora najskôr pripomenul, že za bežných okolností značné množstvo osôb alebo právnych situácií, ktoré môžu byť potenciálne dotknuté rozhodnutím, ktoré vnútroštátny súd vydá po tom, čo Súdnemu dvoru položil prejudiciálnu otázku, nepredstavuje ako také výnimočnú okolnosť, ktorá odôvodňuje prejednanie veci v rámci PPA (uznesenia z 15. februára 2017, Mengesteab, C-670/16, [EU:C:2017:120](#), bod 10, a Jafari, C-646/16, [EU:C:2017:138](#), bod 10).

Dodal však, že táto úvaha nemôže byť v tomto prípade rozhodujúca, keďže počet vecí dotknutých položenými otázkami je taký, že neistota v súvislosti s ich výsledkom predstavuje riziko narušenia fungovania systému zavedeného nariadením Dublin III a v dôsledku toho oslabenie spoločného európskeho azylového systému, ktorý normotvorca Európskej únie zaviedol na základe článku 78 ZFEÚ. Tieto veci totiž jednak zapadajú do doteraz neriešeného kontextu, v rámci ktorého bol za obdobných podmienok, ako sú podmienky vo veci samej, v Nemecku, v Rakúsku a vo všeobecnosti v Únii zaevidovaný mimoriadne vysoký počet žiadostí o azyl. Okrem toho tieto veci vyvolávajú problémy výkladu, ktoré priamo súvisia s týmto kontextom a týkajú sa ústredných aspektov systému zavedeného nariadením Dublin III, ku ktorým sa má Súdny dvor vyjadriť po prvý raz. Odpoveď Súdneho dvora by teda mohla mať rozsiahle dôsledky pre vnútroštátne orgány, ktoré majú spolupracovať s cieľom uplatňovať toto nariadenie (uznesenia z 15. februára 2017, Mengesteab, C-670/16, [EU:C:2017:120](#), body 11 až 13, a Jafari, C-646/16, [EU:C:2017:138](#), body 11 až 13).

Z toho podľa predsedu Súdneho dvora vyplýva, že neistota, pokiaľ ide o určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie takýchto žiadostí o azyl, o aké ide vo veci samej, príslušným vnútroštátnym orgánom znemožňuje stanoviť potrebné administratívne a rozpočtové opatrenia na zabezpečenie posúdenia týchto žiadostí a prijatia žiadateľov o azyl, za ktorých sú prípadne zodpovedné, v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi tak z práva Únie, ako aj z medzinárodných záväzkov príslušných členských štátov. V tejto výnimočnej krízovej situácii je prejednanie veci v rámci PPA nevyhnutné, aby tak bola čo najskôr odstránená táto neistota, ktorá je na ujmu riadneho fungovania spoločného európskeho azylového systému, ktorý prispieva k dodržiavaniu článku 18 Charty (uznesenia z 15. februára 2017, Mengesteab, C-670/16, [EU:C:2017:120](#), body 15 a 16, a Jafari, C-646/16, [EU:C:2017:138](#), body 14 a 15).

Uznesenie z 28. februára 2017, M. A. S. a M. B. (C-42/17, [EU:C:2017:168](#))⁴⁰

„Skrátené súdne konanie“

Na Corte costituzionale (Ústavný súd, Taliansko) sa s otázkou ústavnosti obrátili dva talianske súdy, ktoré sa zaoberali možným porušením zásady zákonnosti v prípade použitia pravidla vyplývajúceho z rozsudku Taricco a i.⁴¹ v rámci trestných konaní, o ktorých rozhodovali. Pre pripomenutie je potrebné uviesť, že Súdny dvor v tomto rozsudku konštatoval, že v dvoch ním identifikovaných prípadoch mohli talianske pravidlá premlčania uplatniteľné na daňové trestné činy v oblasti dane z pridanej hodnoty (DPH) porušovať povinnosti uložené členským štátom podľa článku 325 ods. 1 a 2 ZFEÚ. Súdny dvor preto rozhodol, že v týchto prípadoch musí príslušný súd zaistiť plný účinok článku 325 ods. 1 a 2 ZFEÚ tým, že ak je to potrebné, upustí od použitia príslušných ustanovení vnútroštátneho práva.

Podľa pravidla uvedeného v tomto rozsudku vychádzali talianske súdy vo veciach samých z toho, že nie sú povinné zohľadňovať premlčacie lehoty stanovené v codice penale (taliansky Trestný zákon), a mali by teda rozhodovať vo veci samej. Corte costituzionale (Ústavný súd) však vyjadril pochybnosti o zlučiteľnosti takého riešenia so zásadou zákonnosti trestných činov a trestov, ako je zakotvená v talianskej ústave a vykladaná týmto súdom, keďže táto zásada si vyžaduje, aby boli trestnoprávne ustanovenia presne vymedzené, pričom nesmú byť retroaktívne.

Corte costituzionale (Ústavný súd) požiadal, aby bol jeho návrh na začatie prejudiciálneho konania prejednaný v rámci PPA, pričom poukázal na to, že v súvislosti s výkladom práva Únie nastala situácia vážnej neistoty, ktorá ovplyvňuje prebiehajúce trestné konania a ktorú je potrebné urýchlene napraviť. V tejto súvislosti predseda Súdneho dvora poukázal na to, že rýchla odpoveď môže túto neistotu odstrániť, pričom keďže táto neistota sa dotýka zásadných otázok vnútroštátneho ústavného práva a práva Únie, je použitie PPA dôvodné.

Uznesenia z 26. septembra 2018, Zakład Ubezpieczeń Społecznych (C-522/18, [EU:C:2018:786](#)), a z 15. novembra 2018, Komisja/Poľsko (C-619/18, [EU:C:2018:910](#))

„Skrátené súdne konanie“

V týchto dvoch veciach išlo o zlučiteľnosť nového poľského zákona⁴² s právom Únie. Tento zákon, ktorý nadobudol účinnosť 3. apríla 2018, znížil vekovú hranicu odchodu členov Sądu Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko) do dôchodku zo 70 rokov na 65 rokov a stanovil podmienky, za ktorých môže byť týmto členom prípadne povolené, aby vo výkone svojich funkcií pokračovali. V tejto súvislosti je jednak stanovené, že zákon sa

⁴⁰ Pozri tiež rozsudok z 5. decembra 2017 (veľká komora), M. A. S. a M. B. (C-42/17, [EU:C:2017:936](#)).

⁴¹ Rozsudok z 8. septembra 2015, Taricco a i. (C-105/14, [EU:C:2015:555](#)).

⁴² Ustawa o Sądzie Najwyższym (zákon o Najvyššom súde) z 8. decembra 2017 (Dz. U. z roku 2018, položka 5).

uplatňuje na sudcov pôsobiacich vo funkcii, ktorí boli vymenovaní na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, a ďalej, že prezident Poľskej republiky má diskrečnú právomoc predĺžiť aktívny výkon funkcie týchto sudcov aj po dosiahnutí veku 65 rokov.

Vo veci Zakład Ubezpieczeń Społecznych (C-522/18) senát súdu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) predtým, ako rozhodol vo veci, položil otázky rozšírenému kolégiu tohto súdu. V počiatočnej fáze posudzovania týchto otázok poukázal Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) na to, že funkcia dvoch členov, ktorí tvoria toto rozšírené kolégium, môže byť potenciálne dotknutá uvedeným zákonom. Rozšírené kolégium Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) pritom vyjadrilo pochybnosti o zlučiteľnosti tohto zákona s právom Únie, najmä pokiaľ ide o prípadné porušenia zásad právneho štátu, neodvolateľnosti a nezávislosti sudcov, ako aj zásady zákazu diskriminácie na základe veku. Tento súd sa tiež domnieval, že je nevyhnutné získať od Súdneho dvora spresnenie, a predložil mu preto návrh na začatie prejudiciálneho konania. Požiadaj aj o uplatnenie PPA, pričom poukázal na to, že požadovaný výklad práva Únie je nevyhnutný na to, aby mohol svoju právomoc vykonávať legálne a v súlade so zásadou právnej istoty (uznesenie z 26. septembra 2018, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, C-522/18, [EU:C:2018:786](#), bod 12).

Zároveň Komisia vo veci Komisia/Poľsko (C-619/18) podala proti Poľskej republike žalobu pre nesplnenie povinnosti podľa článku 258 ZFEÚ, keďže dospela k záveru, že prijatím uvedeného zákona si Poľská republika nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ a článku 47 Charty. Komisia tiež požiadala, aby bola táto vec prerokovaná v rámci skráteného súdneho konania, a vyjadrila pochybnosti o samotnej spôsobilosti súdu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) naďalej rozhodovať tak, aby bolo dodržané základné právo každého jednotlivca na prístup k nezávislému súdu (uznesenie z 15. novembra 2018, Komisia/Poľsko, C-619/18, [EU:C:2018:910](#), bod 20).

Predseda Súdneho dvora obom návrhom vyhovel, pričom zdôraznil závažnosť neistôt, ktorým čelia vnútroštátny súd a Komisia, a uviedol, že rýchla odpoveď môže tieto neistoty odstrániť.

Pokiaľ ide o závažnosť týchto neistôt, predseda Súdneho dvora poukázal na to, že tieto neistoty sa týkajú dôležitých otázok práva Únie, ktoré súvisia najmä s nezávislosťou súdov a týkajú sa dôsledkov, ktoré by mohol mať výklad tohto práva na samotné zloženie a fungovanie poľského najvyššieho súdu. V tejto súvislosti predseda Súdneho dvora jednak pripomenul, že požiadavka nezávislosti sudcov patrí do podstaty základného práva na spravodlivý proces, ktoré má zásadný význam ako záruka ochrany všetkých práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, a zachovania spoločných hodnôt členských štátov uvedených v článku 2 ZEÚ, najmä hodnoty právneho štátu. Okrem toho predseda Súdneho dvora zdôraznil, že neistoty, o ktoré ide v týchto veciach, môžu mať tiež dosah na fungovanie systému súdnej spolupráce stelesneného mechanizmom prejudiciálneho konania stanoveným v článku 267 ZFEÚ, ktorý je základným kameňom súdneho systému Európskej únie.

Nezávislosť vnútroštátnych súdov a osobitne súdov, ktoré tak ako Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) rozhodujú v poslednom stupni, je totiž zásadná (uznesenia z 26. septembra 2018, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, C-522/18, [EU:C:2018:786](#), bod 15, a z 15. novembra 2018, Komisia/Poľsko, C-619/18, [EU:C:2018:910](#), body 21, 22 a 25).

Ďalej je potrebné poznamenať, že predseda Súdneho dvora vo svojom uznesení Komisia/Polsko⁴³ tiež odpovedal na tvrdenie Poľskej republiky, podľa ktorého malo mať uplatnenie skráteného súdneho konania vplyv na jej právo na obhajobu. Poľská republika totiž kritizovala skutočnosť, že žalovaný štát musí predložiť všetky svoje tvrdenia v jedinom vyjadrení, pričom konanie nezahŕňa predloženie repliky a dupliky. Namietala tiež, že Komisia sa obrátila na Súdny dvor neskoro a že toto oneskorenie nemožno teraz kompenzovať takýmto obmedzením procesných práv. Predseda Súdneho dvora pripomenul, že je pravda, že v prípade prejednávania veci v skrátenom súdnom konaní sa možno k žalobe a vyjadreniu žalovaného vyjadriť prostredníctvom repliky alebo dupliky, len ak to predseda Súdneho dvora po vypočutí sudcu spravodajcu a generálneho advokáta považuje za nutné. Za predpokladu, že predloženie repliky nie je povolené, však nie je zrejmé, ako by v prípade neexistencie takejto repliky, a teda tvrdení a úvah doplňujúcich tvrdenia a úvahy uvedené v žalobe, na ktoré mal žalovaný možnosť odpovedať vo svojom vyjadrení k žalobe, mohol tento žalovaný tvrdiť, že jeho práva na obhajobu sú porušené z dôvodu, že nemôže predložiť dupliku. Predseda Súdneho dvora tiež pripomenul, že konaniu o nesplnení povinnosti na Súdnom dvore predchádza konanie pred podaním žaloby, počas ktorého majú zmluvné strany možnosť predstaviť a vypracovať argumentáciu, ktorú budú následne rozvíjať na Súdnom dvore v prípade, že sa na ňom začne konanie.

Uznesenie z 19. októbra 2018, Wightman a i. (C-621/18, [EU:C:2018:851](#))⁴⁴

„Skrátené súdne konanie“

Návrh v tejto veci bol podaný v nadväznosti na oznámenie zámeru Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska vystúpiť z Únie podľa článku 50 ZEÚ, ktoré 29. marca 2017 urobila Prime Minister (predsedníčka vlády, Spojené kráľovstvo). V tejto súvislosti podali navrhovatelia vo veci samej, medzi ktorých patrí jeden člen Parliament of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland (Parlament Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska), dvaja členovia Scottish Parliament (Škótsky parlament, Spojené kráľovstvo) a traja členovia Európskeho parlamentu, návrh na súdne preskúmanie smerujúci k vydaniu deklaratórneho rozsudku, ktorým sa domáhali spresnenia s ohľadom na to, či, kedy a ako je možné uvedené oznámenie jednostranne odvolať.

⁴³ Uznesenie z 15. novembra 2018, Komisia/Polsko (C-619/18, [EU:C:2018:910](#)).

⁴⁴ Pozri tiež rozsudok z 10. decembra 2018 (plénium), Wightman a i. (C-621/18, [EU:C:2018:999](#)).

Court of Session, Inner House, First Division (Scotland) [Vrchný súd, odvolací senát, prvé oddelenie (Škótsko), Spojené kráľovstvo], ktorému bolo predložené odvolanie proti odmietnutiu tohto návrhu, vyhovel návrhu navrhovateľov vo veci samej na predloženie návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Na rozdiel od prvostupňového súdu sa totiž tento súd domnieval, že polozenie otázky, či členský štát môže pred uplynutím lehoty dvoch rokov uvedenej v tomto článku jednostranne odvolať oznámenie urobené podľa článku 50 ods. 2 ZEÚ a zotrvať v Únii, nie je ani akademické, ani predčasné. Naopak, domnieval sa, že odpoveď Súdneho dvora objasní možnosti, ktoré budú mať členovia parlamentu pri hlasovaní o týchto otázkach.

Court of Session, Inner House, First Division (Scotland) [Vrchný súd, odvolací senát, prvé oddelenie (Škótsko)] požiadal o použitie PPA. Zdôraznil naliehavú povahu svojho návrhu, a to jednak z dôvodu lehoty dvoch rokov, ktorá začala plynúť 29. marca 2017 a ktorá sa uplatňuje na tento postup vystúpenia, a jednak z dôvodu nevyhnutnosti uskutočniť ešte pred 29. marcom 2019 rozpravu a hlasovanie o tejto veci v Parlamente Spojeného kráľovstva.

Predseda Súdneho dvora dospel k záveru, že vnútroštátny súd uviedol dôvody, ktoré nepochybne odôvodňujú naliehavosť rozhodnutia. V tejto súvislosti predseda Súdneho dvora pripomenul, že pokiaľ vec vyvoláva vážne pochybnosti, ktoré sa týkajú základných otázok vnútroštátneho ústavného práva a práva Únie, môže byť vzhľadom na osobitné okolnosti takejto veci nevyhnutné prejednať danú vec bez zbytočného odkladu. Vzhľadom na to, že vykonanie článku 50 ZEÚ má pre Spojené kráľovstvo a pre ústavný poriadok Únie zásadný význam, teda osobitné okolnosti prejednávanej veci odôvodňovali podľa predsedu Súdneho dvora prejednanie tejto veci bez zbytočného odkladu.

Rozsudok z 22. februára 2022 (veľká komora), RS (Účinok rozhodnutí Ústavného súdu) (C-430/21, [EU:C:2022:99](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Právny štát – Nezávislosť súdnictva – Článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ – Článok 47 Charty základných práv Európskej únie – Prednosť práva Únie – Neexistencia právomoci vnútroštátneho súdu preskúmať súlad s právom Únie vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá je podľa rozhodnutia Ústavného súdu dotknutého členského štátu v súlade s ústavou – Disciplinárne stíhania“

V prejednávanej veci bola dotknutá osoba odsúdená v trestnom konaní v Rumunsku. Jej manželka následne podala trestné oznámenie najmä proti viacerým sudcom a prokurátorom vo veci trestných činov, ktoré údajne spáchali počas uvedeného trestného konania. Dotknutá osoba potom podala žalobu na Curtea de Apel Craiova (Odvolací súd Craiova, Rumunsko), ktorou namietala prieťahy v trestných konaniach začatých na základe tohto oznámenia.

Na to, aby Curtea de Apel Craiova (Odvolací súd Craiova) mohol rozhodnúť o tejto žalobe, musel posúdiť zlučiteľnosť vnútroštátnej právnej úpravy, ktorou sa zriaďuje

špecializovaný odbor prokuratúry poverený vyšetrovaním trestných činov spáchaných v rámci rumunského súdneho systému, s právom Únie. Tento súd však nebol oprávnený preskúmať zlučiteľnosť tejto vnútroštátnej právnej úpravy s právom Únie vzhľadom na rozsudok Curtea Constituțională (Ústavný súd, Rumunsko) vydaný v nadväznosti na rozsudok Súdneho dvora Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a i.⁴⁵

V tejto súvislosti sa Curtea de Apel Craiova (Odvolací súd Craiova) rozhodol obrátiť na Súdny dvor, aby v podstate objasnil, či právo Únie bráni tomu, aby všeobecný vnútroštátny súd nebol oprávnený preskúmať súlad takejto vnútroštátnej právnej úpravy s právom Únie a aby boli sudcovi uložené disciplinárne sankcie z dôvodu, že sa rozhodne vykonať takéto preskúmanie.

Okrem toho vnútroštátny súd navrhol, aby bol návrh na začatie prejudiciálneho konania prejednaný v rámci PPU alebo subsidiárne PPA z dôvodu, že vec, v ktorej bol vydaný tento návrh na začatie prejudiciálneho konania, sa týka vážneho narušenia nezávislosti rumunských súdov a že neistoty spojené s vnútroštátnou právnou úpravou, o ktorú ide vo veci samej, môžu mať vplyv na fungovanie systému justičnej spolupráce, ktorý tvorí mechanizmus prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ.

V nadväznosti na zamietnutie návrhu na použitie PPU sa predseda Súdneho dvora rozhodol vyhovieť návrhu na prejednanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania v rámci PPA z dôvodu, že bezodkladná odpoveď by mohla odstrániť vážne pochybnosti, ktorým čelí vnútroštátny súd v súvislosti s dôležitými otázkami práva Únie a ústavného práva, najmä pokiaľ ide o nezávislosť súdnictva, pričom táto neistota môže mať všeobecnejšie dôsledky pre celý dotknutý súdny systém.

1.3. Pozbavenie osobnej slobody žalobcu

Rozsudok z 19. decembra 2019, Junqueras Vies (C-502/19, [EU:C:2019:1115](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Skrátené konanie – Inštitucionálne právo – Občan Únie, ktorý bol zvolený do Európskeho parlamentu v čase, keď bol v rámci trestného konania vo vyšetrovacej väzbe – Článok 14 ZEÚ – Pojem ‚poslanec Európskeho parlamentu‘ – Článok 343 ZFEÚ – Imunity nevyhnutné na plnenie poslania Únie – Protokol (č. 7) o výsadách a imunitách Európskej únie – Článok 9 – Imunity poslancov Európskeho parlamentu – Imunita počas cesty z miesta a do miesta zasadnutia – Imunity týkajúce sa zasadnutí – Rozsah osobnej, časovej a vecnej pôsobnosti rôznych imunit – Pozbavenie imunity Európskym parlamentom – Žiadosť vnútroštátneho súdu o pozbavenie imunity – Akt o priamych a všeobecných voľbách poslancov Európskeho parlamentu – Článok 5 – Mandát – Článok 8 – Volebný postup – Článok 12 – Overenie mandátu poslancov Európskeho parlamentu po oficiálnom vyhlásení výsledkov

⁴⁵ Rozsudok z 18. mája 2021 (veľká komora), Asociația „Forumul Judecătorilor Din România“ a i. (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, [EU:C:2021:393](#)), v ktorom Súdny dvor okrem iného rozhodol, že predmetná právna úprava je v rozpore s právom Únie, ak zriadenie takéhoto špecializovaného odboru nie je odôvodnené objektívnymi a skutočnými požiadavkami súvisiacimi s riadnym výkonom spravodlivosti a nie je spojené s osobitými zárukami, ktoré určil Súdny dvor (pozri bod 5 výroku tohto rozsudku).

volieb – Charta základných práv Európskej únie – Článok 39 ods. 2 – Voľba poslancov Európskeho parlamentu vo všeobecných, priamych a slobodných voľbách tajným hlasovaním – Právo byť volený“

V prejednávanej veci politik zvolený do Európskeho parlamentu vo voľbách 26. mája 2019 podal opravný prostriedok proti uzneseniu Tribunal Supremo (Najvyšší súd, Španielsko), ktorým mu bolo zamietnuté mimoriadne povolenie na dočasné prepustenie z väzby. Dotknutá osoba bola totiž pred týmito voľbami vzatá do väzby v rámci trestného konania, ktoré sa proti nej začalo z dôvodu jej účasti na usporiadaní referenda o sebaurčení, ktoré sa konalo 1. októbra 2017 v autonómnom spoločenstve Katalánsko. O toto povolenie požiadala, aby mohla po vyhlásení výsledkov splniť formalitu požadovanú španielskym právom, ktorá spočíva v zložení prísahy alebo sľubu dodržiavania španielskej ústavy pred ústrednou volebnou komisiou a následne sa dostaviť do Európskeho parlamentu s cieľom zúčastniť sa na ustanovujúcej schôdzi nového volebného obdobia.

Tribunal Supremo (Najvyšší súd) položil Súdnemu dvoru niekoľko otázok týkajúcich sa výkladu článku 9 Protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Európskej únie (Ú. v. EÚ C 326, 2012, s. 266), ktoré vznikli nie v rámci prípravy jeho rozsudku vo veci samej v trestnom konaní vedenom proti dotknutej osobe, ale v rámci opravného prostriedku, ktoré podala proti príslušnému uzneseniu. V nadväznosti na podanie návrhu na Súdny dvor vnútroštátny súd 14. októbra 2019 odsúdil dotknutú osobu na trinásť rokov odňatia slobody a na rovnaké obdobie jej uložil zákaz výkonu verejnej funkcie.

V tejto súvislosti vnútroštátny súd požiadaval o uplatnenie PPA. Na podporu svojho návrhu tento súd v podstate uviedol, že jeho prejudiciálne otázky sa týkajú postavenia poslanca Európskeho parlamentu a zloženia tejto inštitúcie, že odpovede Súdneho dvora na tieto prejudiciálne otázky môžu nepriamo viesť k pozastaveniu situácie pozbavenia osobnej slobody, v ktorej sa nachádza dotknutá osoba, a že táto situácia pozbavenia osobnej slobody zodpovedá situácii uvedenej v článku 267 štvrtom odseku ZFEÚ.

Predseda Súdneho dvora žiadosti o uplatnenie PPA vyhovel. V tejto súvislosti po prvé pripomenul, že dotknutá osoba sa ku dňu podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania nachádzala vo väzbe, takže prejudiciálne otázky položené zo strany Tribunal Supremo (Najvyšší súd) treba považovať za položené v rámci sporu týkajúceho sa osoby vo väzbe v zmysle článku 267 ZFEÚ, a po druhé, že cieľom týchto otázok je získať výklad ustanovenia práva Únie, ktorý by svojou povahou mohlo mať vplyv na ponechanie dotknutej osoby vo väzbe, ak by sa na ňu toto ustanovenie vzťahovalo.

1.4. Vplyv na rodinu

Rozsudok zo 14. decembra 2021 (veľká komora), Stolična obština, rajon „Pančarevo“ (C-490/20, [EU:C:2021:1008](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Občianstvo Únie – Články 20 a 21 ZFEÚ – Právo na voľný pohyb a pobyt na území členských štátov – Dieťa, ktoré sa narodilo v hostiteľskom členskom štáte svojich rodičov – Rodný list vydaný týmto členským štátom, v ktorom sa uvádzajú dve matky tohto dieťaťa – Odmietnutie členského štátu pôvodu jednej z týchto dvoch matiek vydať rodný list uvedeného dieťaťa bez informácií o totožnosti jeho biologickej matky – Držba takéhoto listu, ktorá predstavuje podmienku vydania preukazu totožnosti alebo pasu – Vnútroštátna právna úprava tohto členského štátu pôvodu, ktorá nepripúšťa rodičovstvo osôb rovnakého pohlavia“

Spor vo veci samej viedla bulharská štátna príslušníčka proti Stolična obština, rajon „Pančarevo“ (mesto Sofia, obvod Pančarevo, Bulharsko) (ďalej len „mesto Sofia“) vo veci odmietnutia vydať rodný list dcére tejto bulharskej štátnej príslušníčky a jej manželky, štátnej príslušníčky Spojeného kráľovstva. V rodnom liste tohto dieťaťa narodeného v roku 2019, ktorý vydali španielske orgány, sa obe matky uvádzajú ako rodičia dieťaťa. So svojou dcérou žijú v Španielsku.

Dotknutá osoba podala na mesto Sofia žiadosť, ku ktorej priložila legalizovaný a úradne overený preklad výpisu zo španielskej matriky týkajúceho sa rodného listu dieťaťa do bulharčiny. Mesto Sofia požadovalo preukázanie rodičovstva dotknutého dieťaťa, konkrétne totožnosti jeho biologickej matky, lebo bulharské tlačivo rodného listu obsahuje len jednu kolónku pre „matku“ a ďalšiu pre „otca“. Dotknutá osoba odmietla poskytnúť tieto informácie, čo viedlo mesto Sofia k odmietnutiu vydania požadovaného rodného listu z dôvodu, že uvedenie dvoch rodičov ženského pohlavia je v rozpore s bulharským verejným poriadkom, ktorý neumožňuje manželstvo medzi dvoma osobami rovnakého pohlavia.

Administrativen sad Sofia-grad (Správny súd Sofia, Bulharsko), ktorý rozhodoval o žalobe proti tomuto zamietavému rozhodnutiu, sa okrem iného pýtal, či odmietnutie bulharských orgánov zaregistrovať narodenie dieťaťa narodeného v inom členskom štáte s rodným listom, v ktorom sú uvedené dve matky, porušuje práva dieťaťa podľa článku 4 ods. 2 ZEÚ, článkov 20 a 21 ZFEÚ a článkov 7, 9, 24 a 45 Charty.

Tento súd tiež požiadal o uplatnenie PPA, pričom tvrdil, že odmietnutie bulharských orgánov vydať dotknutému dieťaťu, ktoré je bulharským štátnym príslušníkom, rodný list, by tomuto dieťaťu spôsobilo vážne ťažkosti pri získavaní bulharského dokladu totožnosti, a teda pri výkone jeho práva slobodne sa pohybovať a zdržiavať sa na území členských štátov, zaručeného v článku 21 ZFEÚ.

Predseda Súdneho dvora sa rozhodol vyhovieť žiadosti o použitie PPA, pričom svoje rozhodnutie odôvodnil skutočnosťou, že dotknuté dieťa je malé a v súčasnosti mu je odopreté vydanie cestovného pasu, hoci má bydlisko v členskom štáte, ktorého nie je

štátnym príslušníkom. Predseda Súdneho dvora tiež uviedol, že vzhľadom na to, že cieľom položených otázok je určiť, či sú bulharské orgány povinné vydať rodný list tomuto dieťaťu, a z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že rodný list je podľa vnútroštátneho práva nevyhnutný na získanie bulharského cestovného pasu, bezodkladná odpoveď Súdneho dvora môže prispieť k rýchlejšiemu získaniu cestovného pasu dieťaťom.

1.5. Riziko zásahu do základných práv

Uznesenie z 15. júla 2010, Purruker (C-296/10, [EU:C:2010:446](#))

„Skrátené súdne konanie“

Vo veci samej prebiehal spor medzi nemeckou štátnou príslušníčkou a španielskym štátnym príslušníkom v súvislosti s právom osobnej starostlivosti o ich dvojčatá. Menej ako rok po narodení detí došlo k rozluke rodičov, ktorí uzavreli dohodu vo forme notárskej zápisnice zakotvujúcu želanie matky vrátiť sa s deťmi do svojej krajiny pôvodu. Nakoniec však do Nemecka odcestovala iba s jedným z detí, pretože druhé z nich muselo zo zdravotných dôvodov dočasne zostať v Španielsku so svojím otcom. Táto rodinná situácia sa odvtedy nezmenila.

Rodičia začali viacero súdnych konaní. V Španielsku otec požiadal o nariadenie predbežného opatrenia, pričom tomuto návrhu bolo vyhovené, aj keď nie je vylúčené, že toto konanie môže byť považované za konanie vo veci samej, ktorého predmetom je priznanie práva osobnej starostlivosti o deti. Následne sa v Nemecku domáhal výkonu španielskeho rozhodnutia o nariadení predbežného opatrenia, pričom toto konanie viedlo k rozsudku Purruker⁴⁶. Matka zároveň v Nemecku podala žalobu vo veci samej týkajúcu sa priznania práva osobnej starostlivosti o obe deti, ktorá bola postúpená Amtsgericht Stuttgart (Okresný súd Stuttgart, Nemecko).

Tento posledný uvedený súd následne Súdnemu dvoru položil prejudiciálnu otázku, či v rámci uplatnenia článku 19 ods. 2 nariadenia č. 2201/2003, ktorý upravuje prípady prekážky začatého konania vo veciach úpravy rodičovských práv a povinností, má byť súd, ktorému bol predložený návrh na nariadenie predbežného opatrenia (v tomto prípade španielsky súd), vo vzťahu k súdu iného členského štátu, na ktorý bol podaný návrh na rozhodnutie vo veci samej s rovnakým predmetom konania [v prejednávanej veci Amtsgericht Stuttgart (Okresný súd Stuttgart)], považovaný za „súd, ktorý začal konať ako prvý“.

Amtsgericht Stuttgart (Okresný súd Stuttgart) požiadal aj o prejednanie veci v rámci PPA, pričom uviedol, že sporná otázka jurisdikcie dvoch súdov v rôznych členských štátoch,

⁴⁶ Rozsudok z 15. júla 2010, Purruker (C-256/09, [EU:C:2010:437](#)).

ktorým bola predložená tá istá vec, napriek dĺžke konania doteraz neuláhčila posúdenie skutočnej hmotnoprávnej otázky. Tieto okolnosti podľa neho ovplyvňujú správanie účastníkov konania spôsobom, ktorý je škodlivý pre rodinné väzby detí. Deti totiž už tri roky nemali žiadny kontakt medzi sebou ani s druhým z rodičov. Amtsgericht Stuttgart (Okresný súd Stuttgart) tiež uviedol, že výkon rodičovských práv a povinností k dieťaťu nemeckou štátnou príslušníčkou, najmä jeho prevzatie do lekárskej starostlivosti a zápis do školského zariadenia, závisí od právnej situácie dieťaťa. Tento výkon rodičovských práv a povinností k dieťaťu je však v súčasnosti v Nemecku ovplyvnený pochybnosťami, ktoré sa týkajú platnosti a uznania predbežného opatrenia prijatého španielskym súdom vo veci práva na zverenie dieťaťa do osobnej starostlivosti. Vzhľadom na tieto okolnosti a vzhľadom na čas, ktorý už uplynul z dôvodu priebehu tejto veci v rôznych konaniach, predseda Súdneho dvora rozhodol, že je vhodné, aby vnútroštátny súd dostal odpovede na položené otázky čo najskôr, čo odôvodňuje prejednanie veci v rámci PPA.

Uznesenie z 9. septembra 2011, Dereci a i. (C-256/11, [EU:C:2011:571](#))⁴⁷

„Skrátené súdne konanie“

V tejto veci zamýšľalo päť štátnych príslušníkov tretích krajín žiť v Rakúsku so svojimi rodinnými príslušníkmi (manžel, deti či rodičia), občanmi Únie, ktorí sa v tomto štáte zdržiavajú a sú jeho štátnymi príslušníkmi. Títo občania Únie však nikdy nevyužili svoje právo na voľný pohyb. Okrem toho títo občania Únie na rozdiel od niektorých dotknutých štátnych príslušníkov tretích krajín neboli od týchto osôb ekonomicky závislí. Žiadosti o povolenie na pobyt, ktoré podalo týchto päť štátnych príslušníkov tretích krajín, boli zamietnuté, a v prípade štyroch z nich bolo zamietnutie spojené s príkazom na vyhostenie a opatreniami na odsun.

Verwaltungsgerichtshof (Najvyšší správny súd, Rakúsko), ktorému boli veci v tejto súvislosti predložené, sa následne zaoberal otázkou, či sú skutočnosti uvedené Súdnym dvorom v rozsudku Ruiz Zambrano⁴⁸ použiteľné na jedného alebo viacerých žalobcov vo veci samej.

Verwaltungsgerichtshof (Najvyšší správny súd) požiadal, aby bol návrh na začatie prejudiciálneho konania prejednaný v rámci PPA. Na podporu tohto návrhu poukázal na existenciu rozhodnutí o opatreniach na odsun prijatých voči väčšine žalobcov vo veci samej, ktorými by, ak by boli vykonané, boli osobne dotknutí žalobcovia vo veci samej a ich rodinní príslušníci. V tejto súvislosti spresnil, že najmenej jednému zo žalobcov bol odmietnutý odkladný účinok odvolania podaného proti príkazu na vyhostenie, a opatrenie na odsun teda môže byť kedykoľvek vykonané. Všeobecne zdôraznil skutočnosť, že hrozba bezprostredného odsunu žalobcom znemožňuje viesť bežný rodinný život, keďže ich stavia do neistej situácie. Verwaltungsgerichtshof (Najvyšší

⁴⁷ Pozri tiež rozsudok z 15. novembra 2011 (veľká komora), Dereci a i. (C-256/11, [EU:C:2011:734](#)).

⁴⁸ Rozsudok z 8. marca 2011 (veľká komora), Ruiz Zambrano (C-34/09, [EU:C:2011:124](#)).

správny súd) okrem toho uviedol, že v súčasnosti prejednáva, tak ako rakúske správne orgány, značné množstvo obdobných vecí a že z dôvodu rozsudku Ruiz Zambrano⁴⁹ je v blízkej budúcnosti potrebné očakávať, že počet prebiehajúcich konaní podobného druhu vzrastie.

Predseda Súdneho dvora sa rozhodol vyhovieť návrhu na prejednanie veci v rámci PPA. Najprv v tejto súvislosti pripomenul, že právo na rešpektovanie rodinného života je súčasťou základných práv chránených právnym poriadkom Únie a že bolo opätovne potvrdené článkom 7 Charty. Následne zdôraznil, že odpoveď Súdneho dvora na položené otázky môže odstrániť neistotu ovplyvňujúcu situáciu žalobcov vo veci samej, a preto by odpoveď v čo najkratšom čase prispela k rýchlejšiemu ukončeniu tejto neistoty, ktorá im bráni viesť bežný rodinný život.

Uznesenie zo 6. mája 2014, G. (C-181/14, [EU:C:2014:740](#))

„Skrátené súdne konanie“

V tejto veci, ktorá bola predstavená vyššie,⁵⁰ Súdny dvor zamietol návrh vnútroštátneho súdu na prejednanie veci v rámci PPU. Predseda Súdneho dvora však rozhodol bez návrhu, že táto vec bude prejednaná v rámci PPA. Dospel totiž k názoru, že použitie tohto druhu konania je potrebné v prípade, že zotrvanie osoby vo väzbe závisí výlučne od odpovede na otázku položenú vnútroštátnym súdom. V tejto súvislosti osobitne pripomenul, že článok 267 štvrtý odsek ZFEÚ uvádza, že ak sa konanie prebiehajúce pred vnútroštátnym súdnym orgánom týka osoby, ktorá je vo väzbe, Súdny dvor koná bezodkladne.

Uznesenie z 5. júna 2014, Sánchez Morcillo a Abril García (C-169/14, [EU:C:2014:1388](#))

„Skrátené súdne konanie“

V danej veci fyzické osoby získali bankový úver zabezpečený záložným právom na ich hlavné obydlie. Keďže boli v omeškaní s plnením svojej povinnosti platiť mesačné splátky tohto úveru, začalo sa konanie o výkone záložného práva smerujúce k nútenému predaju dotknutej nehnuteľnosti. Dotknuté osoby následne podali proti tomuto konaniu námietku, pričom po jej zamietnutí podali odvolanie na Audiencia Provincial de Castellón (Provinčný súd Castellón, Španielsko).

⁴⁹ Rozsudok z 8. marca 2011 (veľká komora), Ruiz Zambrano (C-34/09, [EU:C:2011:124](#), body 12, 13 a 15).

⁵⁰ Vyššie, v časti I tohto súhrnu, nazvanej „Naliehavé prejudiciálne konanie“, pozri rubriku „1. Pôsobnosť naliehavého prejudiciálneho konania“.

Tento súd uviedol, že španielske súdne konanie⁵¹ síce umožňuje podať odvolanie proti rozhodnutiu, ktorým sa vyhovel námiatke podanej dlžníkom a končí sa konanie o výkone záložného práva, ale naopak neumožňuje dlžníkovi, ktorého námiatka bola zamietnutá, podať odvolanie proti prvostupňovému rozsudku, ktorým sa nariaďuje pokračovanie v exekučnom konaní. Vnútroštátny súd pritom mal pochybnosti o zlučiteľnosti tejto vnútroštátnej právnej úpravy s cieľom ochrany spotrebiteľov, ktorý sleduje smernica 93/13⁵², ako aj s právom na účinný prostriedok nápravy, ako je zakotvené v článku 47 Charty. V tejto súvislosti zdôraznil, že sprístupnenie odvolania pre dlžníkov by mohlo byť o to dôležitejšie, že určité ustanovenia zmluvy o úvere vo veci samej by bolo možné považovať za nekalé v zmysle smernice 93/13.

V tomto kontexte Audiencia Provincial de Castellón (Provinčný súd Castellón) požiadal o použitie PPA, pričom zdôraznil, že odpoveď Súdneho dvora môže mať významné dôsledky na sporové konania v Španielsku. V kontexte hospodárskej krízy sa totiž opatrenia výkonu záložného práva na obydlia fyzických osôb týkajú výnimočného počtu týchto osôb. Navyše pokiaľ ide konkrétne o žalobcov vo veci samej, keďže námiatka podaná týmito dlžníkmi nemá odkladný účinok, ich obydlie by mohlo byť predané na dražbe ešte predtým, ako Súdny dvor rozhodne.

Predseda Súdneho dvora uviedol, že je pravda, že z ustálenej judikatúry vyplýva, že samotný vysoký počet osôb alebo právnych situácií potenciálne dotknutých rozhodnutím, ktoré vnútroštátny súd bude musieť vydať po tom, ako sa obrátiť s návrhom na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor, nepredstavuje výnimočnú okolnosť, ktorá by mohla odôvodniť použitie PPA. V tejto veci však okrem počtu dotknutých dlžníkov riziko, že vlastník stratí svoje hlavné obydlie, kladie tohto dlžníka a jeho rodinu do osobitne zraniteľného postavenia. Túto okolnosť ešte sťažuje skutočnosť, že ak by sa preukázalo, že exekučné konanie je založené na zmluve obsahujúcej nekalé podmienky, ktorej neplatnosť určí vnútroštátny súd, neplatnosť s ňou súvisiaceho exekučného konania by poškodenému dlžníkovi priniesla len ochranu formou odškodnenia, ktorá by neumožňovala obnovenie predchádzajúcej situácie, v ktorej bol vlastníkom svojho obydlia. Vzhľadom na tieto skutočnosti a vzhľadom na skutočnosť, že odpoveď Súdneho dvora bez zbytočného odkladu môže výrazne obmedziť riziko straty obydlia dotknutých osôb, predseda Súdneho dvora vyhovel návrhu na prejednanie veci v rámci PPA.

⁵¹ Ley 1/2013, de medidas para reforzar la protección a los deudores hipotecarios, reestructuración de deuda y alquiler social (zákon č. 1/2013 o opatreniach na posilnenie ochrany hypotekárnych dlžníkov, o reštrukturalizácii dlhu a sociálnom bývaní) zo 14. mája 2013 (BOE č. 116 z 15. mája 2013, s. 36373), ktorým sa mení Ley de enjuiciamiento civil (Občiansky súdny poriadok) zo 7. januára 2000 (BOE č. 7 z 8. januára 2000, s. 575), pričom tento samotný zákon bol zmenený decreto-ley 7/2013 de medidas urgentes de naturaleza tributaria, presupuestarias y de fomento de la investigación, el desarrollo y la innovación (zákonný dekrét č. 7/2013 o naliehavých opatreniach daňovej a rozpočtovej povahy a o podpore výskumu, rozvoja a inovácií) z 28. júna 2013 (BOE č. 155 z 29. júna 2013, s. 48767).

⁵² Smernica 93/13/EHS.

*Uznesenie z 1. februára 2016, Davis a i. (C-698/15, [EU:C:2016:70](#))*⁵³

„Skrátené súdne konanie“

V danej veci fyzické osoby spochybnili zákonnosť britskej právnej úpravy⁵⁴, ktorá oprávňovala Secretary of State for the Home Department (minister vnútra, Spojené kráľovstvo) nariadiť verejným telekomunikačným operátorom, aby uchovávali všetky údaje týkajúce sa elektronických komunikácií po dobu maximálne dvanástich mesiacov, pričom uchovávanie obsahu predmetnej komunikácie bolo vylúčené. Tieto osoby sa domnievali, že uvedená vnútroštátna právna úprava je nezlučiteľná s článkami 7 a 8 Charty a že nerešpektuje požiadavky stanovené v rozsudku Digital Rights Ireland a i.⁵⁵, v ktorom Súdny dvor vyhlásil smernicu 2006/24⁵⁶ za neplatnú. Keďže ich žalobám v prvostupňovom konaní súdy vyhovel, minister vnútra sa odvolal na Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) [Odvolací súd (Anglicko a Wales) (občianskoprávny senát), Spojené kráľovstvo]. Posledný uvedený súd sa následne obrátil na Súdny dvor s viacerými otázkami týkajúcimi sa vplyvu rozsudku Digital Rights Ireland a i.⁵⁷

V tejto súvislosti vnútroštátny súd tiež požiadal o použitie PPA. Na podporu tohto návrhu jednak uviedol, že je žiaduce spojiť tento návrh na začatie prejudiciálneho konania s vecou Tele2 Sverige (C-203/15) prejednávanou v danom čase na Súdnom dvore alebo o ňom rozhodovať paralelne. Okrem toho uviedol, že platnosť predmetnej britskej právnej úpravy má uplynúť 31. decembra 2016, pričom existuje neistota, pokiaľ ide o dosah rozsudku Digital Rights Ireland a i.⁵⁸ na akúkoľvek právnu úpravu, ktorú môžu členské štáty prijať v oblasti uchovávania údajov o elektronických komunikáciách.

Predseda Súdneho dvora konštatoval, že predmetná právna úprava môže spôsobovať závažné zásahy do základných práv zakotvených v článkoch 7 a 8 Charty, a následne dospel k záveru, že skorá odpoveď Súdneho dvora môže skutočne odstrániť pochybnosti vnútroštátneho súdu vo vzťahu k týmto prípadným zásahom a ich prípadným odôvodneniam. Okrem toho podľa predsedu Súdneho dvora naliehavú odpoveď odôvodňuje aj lehota platnosti uvedenej právnej úpravy, a to vzhľadom na duch spolupráce, ktorým sa vyznačujú vzťahy medzi súdmi členských štátov a Súdny dvorom. Z týchto dôvodov predseda Súdneho dvora rozhodol, že táto vec bude prejednaná v rámci PPA.

⁵³ Pozri tiež rozsudok z 21. decembra 2016 (veľká komora), Tele2 Sverige a Watson a i. (C-203/15 et C-698/15, [EU:C:2016:970](#)).

⁵⁴ Data Retention and Investigatory Powers Act 2014 (zákon z roku 2014 o uchovávaní údajov a vyšetrovacích právomociach).

⁵⁵ Rozsudok z 8. apríla 2014 (veľká komora), Digital Rights Ireland, (C-293/12 a C-594/12, [EU:C:2014:238](#)).

⁵⁶ Smernica 2006/24/ES.

⁵⁷ Rozsudok z 8. apríla 2014 (veľká komora), Digital Rights Ireland, (C-293/12 a C-594/12, [EU:C:2014:238](#)).

⁵⁸ Rozsudok z 8. apríla 2014 (veľká komora), Digital Rights Ireland, (C-293/12 a C-594/12, [EU:C:2014:238](#)).

1.6. Hmotná núdza

Rozsudok z 15. júla 2021 (veľká komora), *The Department for Communities in Northern Ireland* (C-709/20, [EU:C:2021:602](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Občianstvo Únie – Štátny príslušník členského štátu, ktorý nie je ekonomicky aktívny a ktorý sa zdržiava na území iného členského štátu na základe vnútroštátneho práva – Článok 18 prvý odsek ZFEÚ – Zákaz diskriminácie založenej na štátnej príslušnosti – Smernica 2004/38/ES – Článok 7 – Podmienky získania práva na pobyt na viac ako tri mesiace – Článok 24 – Dávky sociálnej pomoci – Pojem – Rovnosť zaobchádzania – Dohoda o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska – Prechodné obdobie – Vnútroštátne ustanovenie vylučujúce z poberania dávky sociálnej pomoci občanov Únie, ktorí majú právo na pobyt na dobu určitú na základe vnútroštátneho práva – Charta základných práv Európskej únie – Články 1, 7 a 24“

V prejednávanej veci dotknutá osoba, ktorá má dvojité chorvátske a holandské štátne občianstvo, žila od roku 2018 v Spojenom kráľovstve, pričom tam nevykonávala hospodársku činnosť, so svojím partnerom, holandským štátnym príslušníkom, a ich dvoma deťmi, až kým sa nepresťahovala do centra pre týrané ženy. Nemá nijaké zdroje.

Dňa 4. júna 2020 jej Home Office (ministerstvo vnútra, Spojené kráľovstvo) priznalo právo na prechodný pobyt v Spojenom kráľovstve na základe nového režimu Spojeného kráľovstva uplatniteľného na občanov Únie s bydliskom v tejto krajine, ktorý bol zavedený v súvislosti s vystúpením Spojeného kráľovstva z Európskej únie. Dňa 8. júna 2020 požiadala o sociálnu dávku známu ako univerzálny úver (Universal Credit) v Severnom Írsku, ale jej žiadosť bola zamietnutá, lebo vnútroštátna právna úprava vylúčila občanov Únie s právom na pobyt udeleným na základe nového systému z kategórie potenciálnych príjemcov univerzálného úveru.

Appeal Tribunal (Northern Ireland) (Odvolací súd pre Severné Írsko, Spojené kráľovstvo), na ktorý podala žalobu proti tomuto zamietnutiu, sa teda opýtal na prípadnú nezlučiteľnosť zákona Spojeného kráľovstva o univerzálnom úvere so zákazom diskriminácie na základe štátnej príslušnosti stanoveným v článku 18 prvom odseku ZFEÚ.

V tejto súvislosti uvedený súd požiadaval o uplatnenie PPA, pričom sa odvolával na zjavnú naliehavosť veci a ťažkú finančnú situáciu dotknutej osoby.

Predseda Súdneho dvora vyhovel žiadosti o použitie PPA z dôvodu hmotnej núdze dotknutej osoby a jej detí, ako aj na základe skutočnosti, že dotknutá osoba nemohla podľa vnútroštátneho práva získať dávky sociálnej pomoci.

1.7. Riziko vážnych environmentálnych škôd

*Uznesenie z 13. apríla 2016, Pesce a i. (C-78/16 et C-79/16, [EU:C:2016:251](#))*⁵⁹

„Skrátené súdne konanie“

Servizio Agricoltura della Regione Puglia (pôdohospodársky odbor regiónu Apúlia, Taliansko) nariadil v rámci prevencie šírenia baktérie *Xylella fastidiosa* viacerým vlastníkom poľnohospodárskych pozemkov, aby vyrúbali olivovníky zasadené na ich pozemkoch, ktoré boli považované za napadnuté touto baktériou, ako aj všetky hostiteľské rastliny, ktoré sa nachádzajú v okruhu 100 metrov od týchto olivovníkov. Uvedení vlastníci následne podali žaloby o zrušenie týchto rozhodnutí o odstránení z dôvodu, že vykonávacie rozhodnutie 2015/789⁶⁰, na ktorom sa tieto rozhodnutia zakladali, je podľa nich v rozpore so zásadami proporcionality a obozretnosti a tiež nedostatočne odôvodnené.

Za týchto podmienok sa Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Správny súd pre región Lazio, Taliansko), na ktorý boli tieto žaloby podané, rozhodol dočasne prerušiť výkon predmetných vnútroštátnych opatrení a položiť Súdnemu dvoru otázku o súlade vykonávacieho rozhodnutia 2015/789 s právom Únie.

Tento súd tiež požiadal o prejednanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania v rámci PPA. Na podporu tohto návrhu zdôraznil závažnosť dôsledkov, ktoré by mal výkon rozhodnutí o odstránení rastlín a ktoré by poškodili nielen samotných žalobcov vo veci samej, ale aj celistvosť krajiny, hospodársku činnosť, kvalitu podzemných vôd, agropotravinársky reťazec, ako aj verejné zdravie. Rovnako tak podľa vnútroštátneho súdu tieto rozhodnutia nemohli byť kvalifikované ako predbežné, pretože ich vykonanie by malo konečný a nezvratný dosah na predmetný rastlinný ekosystém.

Predseda Súdného dvora vyhovel návrhu na prejednanie veci v rámci PPA. V tejto súvislosti jednak konštatoval, že ďalšie predlžovanie pozastavenia výkonu rozhodnutí o odstránení rastlín môže prispieť k šíreniu baktérie *Xylella* v Únii, a jednak, že vykonanie týchto rozhodnutí môže mať nenapraviteľné dôsledky pre ekosystém a spôsobiť žalobcom nenapraviteľnú ujmu.

⁵⁹ Pozri tiež rozsudok z 9. júna 2016, Pesce a i. (C-78/16 a C-79/16, [EU:C:2016:428](#)).

⁶⁰ Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2015/789 z 18. mája 2015 týkajúce sa opatrení proti zavlečeniu organizmu *Xylella fastidiosa* (Wells a i.) do Únie a jeho rozšíreniu na jej území (Ú. v. EÚ L 125, 2015, s. 36).

Uznesenie z 11. októbra 2017, Komisia/Poľsko (C-441/17, [EU:C:2017:794](#))

„Skrátené súdne konanie“

Komisia sa domáhala, aby Súdny dvor konštatoval, že Poľská republika si nespĺnila isté povinnosti, ktoré jej vyplývajú zo smernice 92/43⁶¹ (tzv. „smernica o biotopoch“) a smernice 2009/147⁶² (tzv. „smernica o vtáctve“), a to z dôvodu činností lesného hospodárenia, ktoré mali byť vykonané v pralese Białowieża („Puszcza Białowieška“), jednom z najzachovalejších prirodzených lesov v Európe, zapísanom na zozname svetového dedičstva Organizácie OSN pre vzdelávanie, vedu a kultúru (UNESCO). Presnejšie povedané, Minister Środowiska (minister životného prostredia, Poľsko) s odvolaním sa na šírenie škodlivého hmyzu (lykožrút smrekový) odsúhlasil zmenu plánu obhospodarovania lesa, ktorá umožnila zvýšenie ťažby dreva, ako aj činností v oblastiach, v ktorých boli do tej doby akékoľvek zásahy vylúčené. V tejto súvislosti sa začal výrub značného počtu stromov.

V tejto veci po prvé už predseda Súdneho dvora vyhovel žiadosti Komisie, aby bola prejednaná prednostne. Po druhé podľa článku 160 ods. 7 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora podpredseda nariadil Poľskej republike, aby pozastavila vykonávanie predmetných činností lesného hospodárenia až do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa ukončí konanie o nariadení predbežného opatrenia začaté Komisiou.⁶³ Napriek tomu sa predseda Súdneho dvora rozhodol uplatniť aj skrátené konanie *ex offio*. V tejto súvislosti konštatoval, že spor medzi Komisiou a Poľskou republikou poukazuje na existenciu bezprostredných a potenciálne vážnych rizík pre životné prostredie. Na jednej strane totiž podľa Poľskej republiky by predĺženie pozastavenia týchto činností lesného hospodárenia mohlo prispieť k šíreniu škodlivého hmyzu, čo by viedlo k vážnemu otrasu v ekosystéme pralesea Białowieża, a teda by spôsobilo škody na životnom prostredí, ktoré by mohli predstavovať priame ohrozenie ľudského života a zdravia. Na druhej strane podľa Komisie môže mať vykonávanie týchto činností nezvratné dôsledky pre prirodzené biotopy a živočíšne druhy, na ktoré sa vzťahuje smernica o biotopoch a smernica o vtáctve a na ochranu ktorých bola vytvorená lokalita Natura 2000 Puszcza Białowieška. Za týchto podmienok predseda Súdneho dvora dospel k názoru, že bezodkladná odpoveď týkajúca sa súladu týchto činností lesného hospodárenia s právom Únie môže zmierniť riziká, ktoré môžu vyplynúť buď z predĺženia ich pozastavenia, alebo z ich vykonania.

⁶¹ Smernica 92/43/EHS.

⁶² Smernica 2009/147/ES.

⁶³ Nižšie, v časti II tohto súhrnu, nazvanej „Skrátené súdne konanie“, pozri rubriku „2. Vzťah medzi skráteným súdnym konaním v rámci žaloby pre nesplnenie povinnosti a predbežnými opatreniami“.

1.8. Riziko beztretnosti vo veľkom počte vecí

Rozsudok z 21. decembra 2021 (veľká komora), Euro Box Promotion a i. (C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 a C-840/19, [EU:C:2021:1034](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Rozhodnutie 2006/928/ES – Mechanizmus na zaistenie spolupráce a overovania pokroku v Rumunsku na účely osobitných referenčných kritérií v oblastiach reformy súdnictva a boja proti korupcii – Povaha a právne účinky – Závaznosť vo vzťahu k Rumunsku – Právny štát – Nezávislosť súdov – Článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ – Článok 47 Charty základných práv Európskej únie – Boj proti korupcii – Ochrana finančných záujmov Únie – Článok 325 ods. 1 ZFEÚ – Dohovor ‚PIF‘ – Trestné konania – Nálezy Curtea Constituțională (Ústavný súd, Rumunsko) týkajúce sa zákonnosti vykonávania niektorých dôkazov a zloženia senátov rozhodujúcich o závažnej korupcii – Povinnosť vnútroštátnych súdov zabezpečiť plný účinok rozhodnutí Curtea Constituțională (Ústavný súd) – Disciplinárna zodpovednosť sudcov v prípade nerešpektovania týchto rozhodnutí – Právomoc neuplatniť rozhodnutia Curtea Constituțională (Ústavný súd), ktoré nie sú v súlade s právom Únie – Zásada prednosti práva Únie“

Vo veciach C-357/19, C-547/19, C-811/19 a C-840/19 Înalta Curte de Casație și Justiție (Najvyšší kasačný súd, Rumunsko) (ďalej len „NKS“) odsúdil viaceré osoby vrátane bývalých poslancov a ministrov za trestné činy podvodov v oblasti DPH, korupcie a zneužívania právomoci verejného činiteľa, najmä v súvislosti so správou európskych fondov. Curtea Constituțională (Ústavný súd, Rumunsko) zrušil tieto rozhodnutia z dôvodu, že senáty boli zložené protiprávne, a to na jednej strane v tom zmysle, že veci, o ktorých rozhodoval NKS na prvom stupni, mali byť prejednávané špecializovaným senátom v oblasti korupcie, a na druhej strane, že vo veciach, o ktorých NKS rozhodoval v odvolacom konaní, mali byť všetci členovia senátu vybratí žrebovaním.

Vo veci C-379/19 bolo na Tribunalul Bihor (Prvostupňový súd Bihor, Rumunsko) začaté trestné stíhanie proti viacerým osobám obvineným z trestných činov korupcie a zneužívania právomoci verejného činiteľa. V rámci návrhu na vylúčenie dôkazov bol tento súd konfrontovaný s uplatnením judikatúry ústavného súdu, ktorý vyhlásil za protiústavné zhromažďovanie dôkazov v trestných veciach uskutočňované za účasti rumunskej spravodajskej služby, čo viedlo k retroaktívnemu vylúčeniu dotknutých dôkazov z trestného konania.

Spory vo veciach samých v týchto veciach nadväzujú na reformu súdnictva v oblasti boja proti korupcii v Rumunsku, ktorá už bola predmetom predchádzajúceho rozsudku Súdneho dvora.⁶⁴ Vnútroštátne súdy sa pýtali, či uplatnenie judikatúry vyplývajúcej z rôznych rozhodnutí Curtea Constituțională a României (Ústavný súd) týkajúcich sa pravidiel trestného konania uplatniteľných vo veciach podvodov a korupcie môže porušiť právo Únie, najmä ustanovenia práva Únie určené na ochranu finančných záujmov Únie,

⁶⁴ Rozsudok z 18. mája 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a i. (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, [EU:C:2021:393](#)).

záruky nezávislosti súdnictva a hodnoty právneho štátu, ako aj zásadu prednosti práva Únie.

Vnútroštátne súdy vo veciach C-357/19, C-379/19, C-811/19 a C-840/19 požiadali o uplatnenie PPA, pričom tvrdili, že situácia osôb obvinených vo veciach samých si vyžaduje odpoveď bez zbytočného odkladu. Pokiaľ ide konkrétne o veci C-357/19, C-811/19 a C-840/19, tieto súdne orgány tiež tvrdili, že plynutie času môže ohroziť prípadný výkon trestu.

Vo veciach C-357/19 a C-379/19 Súdny dvor rozhodol, že nie je potrebné vyhovieť tejto žiadosti. Predseda Súdneho dvora však podľa článku 53 ods. 3 rokovacieho poriadku priznal týmto veciam prednostné prejednanie.

Naopak, vo veciach C-811/19 a C-840/19 predseda Súdneho dvora uviedol, že tieto veci v spojení s vecami C-357/19 a C-379/19 preukazujú neistotu rumunských súdov, pokiaľ ide o výklad a uplatňovanie práva Únie vo veľkom počte trestnoprávných vecí, v ktorých hrozí uplynutie premičacej lehoty, a teda beztrestnosť. Za týchto podmienok a vzhľadom na súčasný stav vecí C-357/19, C-379/19 a C-547/19, v ktorých boli položené podobné otázky týkajúce sa výkladu práva Únie, predseda Súdneho dvora rozhodol o prejednaní vecí C-811/19 a C-840/19 v skrátenom súdnom konaní.

2. Vzťah medzi skráteným súdnym konaním v rámci žaloby o nesplnenie povinnosti a predbežnými opatreniami prijatými v rámci konania o nariadení predbežného opatrenia

Uznesenie z 11. októbra 2017, Komisia/Poľsko (C-441/17, [EU:C:2017:794](#))

„Skrátené súdne konanie“

Ako je uvedené vyššie,⁶⁵ Komisia podala proti Poľskej republike žalobu pre nesplnenie povinnosti, ktorou sa domáhala určenia, že Poľská republika si nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú zo smernice o biotopoch a smernice o vtáctve. V tejto súvislosti Komisia podala návrh na nariadenie predbežného opatrenia podľa článku 279 ZFEÚ a článku 160 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora s cieľom dosiahnuť nariadenie predbežných opatrení, kým nebude vydaný rozsudok Súdneho dvora vo veci samej.

Komisia tiež podľa článku 160 ods. 7 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora navrhla, aby sa tieto predbežné opatrenia nariadili ešte pred predložením pripomienok Poľskou republikou z dôvodu rizika vážneho a nenapraviteľného poškodenia biotopov a celistvosti lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska. Podpredseda Súdneho dvora vyhovel tejto žiadosti a nariadil Poľskej republike, aby s výnimkou ohrozenia verejnej

⁶⁵ Vyššie, v časti II tohto súhrnu, nazvanej „Skrátené súdne konanie“, pozri rubriku „1.7. Riziko vážnych environmentálnych škôd“.

bezpečnosti pozastavila vykonávanie predmetných činností lesného hospodárenia až do vydania uznesenia, ktorým sa ukončí konanie o nariadení predbežného opatrenia (uznesenie z 27. júla 2017, Komisia/Poľsko, C-441/17 R, [EU:C:2017:622](#)).

Pokiaľ ide o vzťah medzi návrhom na nariadenie predbežného opatrenia a skráteným súdnym konaním, ktoré predseda Súdneho dvora uplatnil *ex offio*, predseda Súdneho dvora uviedol, že hoci je pravda, že Súdny dvor prejednáva návrh na nariadenie predbežného opatrenia, nič to nemení na tom, že predmet a podmienky jeho uplatnenia a predmet a podmienky skráteného súdneho konania nie sú totožné. Bez toho, aby bolo dotknuté uznesenie o ukončení konania o nariadení predbežného opatrenia, sa však v prejednávanej veci zdá, že uplatnenie skráteného súdneho konania je odôvodnené povahou veci (pokiaľ ide o uvedené dôvody, pozri vyššie rubriku „1.7. Riziko vážnych environmentálnych škôd“).

Uznesenie z 15. novembra 2018, Komisia/Poľsko (C-619/18, [EU:C:2018:910](#))

„Skrátené súdne konanie“

Ako je uvedené vyššie,⁶⁶ Komisia podala proti Poľskej republike žalobu o nesplnenie povinnosti, ktorou sa domáhala určenia, že Poľská republika si prijatím nedávneho zákona o Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko) nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ a článku 47 Charty. V tejto súvislosti Komisia podala návrh na nariadenie predbežného opatrenia podľa článku 279 ZFEÚ a článku 160 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora s cieľom dosiahnuť nariadenie predbežných opatrení, kým nebude vydaný rozsudok Súdneho dvora vo veci samej.

Komisia tiež podľa článku 160 ods. 7 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora navrhla, aby sa tieto predbežné opatrenia nariadili ešte pred predložením pripomienok Poľskou republikou z dôvodu bezprostredného rizika vážnej a nenapraviteľnej škody vzhľadom na zásadu účinnej súdnej ochrany pri uplatňovaní práva Únie. Podpredsedníčka Súdneho dvora tejto žiadosti vyhovel. Poľskej republike tak nariadila, aby okamžite a až do vydania uznesenia, ktorým sa ukončí konanie o nariadení predbežného opatrenia, po prvé pozastavila uplatňovanie niektorých ustanovení zákona o Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), po druhé prijala všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sudcovia Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), ktorých sa tento zákon týka, mohli vykonávať svoju funkciu na rovnakom pracovnom mieste, pričom budú mať rovnaké postavenie, rovnaké práva a podmienky zamestnania, aké mali ku dňu nadobudnutia účinnosti tohto zákona, po tretie zdržala sa akéhokoľvek opatrenia zameraného na vymenovanie sudcov Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), ako aj akéhokoľvek opatrenia zameraného na vymenovanie nového predsedu tohto súdu alebo na určenie osoby zodpovednej za riadenie tohto súdu namiesto jeho predsedu, a po štvrté každý mesiac podávala Komisii správu

⁶⁶ Vyššie, v časti II tohto súhrnu, nazvanej „Skrátené súdne konanie“, pozri rubriku „1.2. Osobitná závažnosť právnej neistoty, ktorá je predmetom návrhu na začatie prejudiciálneho konania“.

o všetkých opatreniach prijatých na dosiahnutie súladu s týmto uznesením (uznesenie z 19. októbra 2018, Komisia/Poľsko, C-619/18 R, [EU:C:2018:852](#)).

Pokiaľ ide o vzťah medzi návrhom na nariadenie predbežného opatrenia a skráteným súdnym konaním, ktoré predseda Súdneho dvora uplatnil *ex offio*, predseda Súdneho dvora uviedol, že hoci je pravda, že Súdny dvor prejednáva návrh na nariadenie predbežného opatrenia, podpredsedníčka Súdneho dvora prijala predbežné opatrenia navrhované Komisiou, ktoré vyvolávajú účinky až do vyhlásenia uznesenia o ukončení konania o nariadení predbežného opatrenia. V dôsledku toho predseda Súdneho dvora uviedol, že ak by Súdny dvor v nadchádzajúcom uznesení ponechal v platnosti predbežné opatrenia prijaté v čase pred prijatím uznesenia, samotná Poľská republika by mala záujem na tom, aby sa konanie vo veci samej v prejednáwanej veci skončilo čo najskôr, aby sa tieto opatrenia mohli ukončiť a otázky nastolené v tejto veci mohli byť s konečnou platnosťou vyriešené. Okrem toho predseda Súdneho dvora zdôraznil, že v každom prípade predmet a podmienky uplatnenia návrhu na nariadenie predbežného opatrenia a predmet a podmienky skráteného súdneho konania nie sú totožné. Bez toho, aby bolo dotknuté uznesenie o ukončení konania o nariadení predbežného opatrenia, sa však v prejednáwanej veci zdá, že uplatnenie skráteného súdneho konania je odôvodnené povahou veci (pokiaľ ide o uvedené dôvody, pozri vyššie rubriku „1.2. Osobitná závažnosť právnej neistoty, ktorá je predmetom návrhu na začatie prejudiciálneho konania“).

SÚDNY DVOR
EURÓPSKEJ ÚNIE

Riaditeľstvo výskumu a dokumentácie

September 2024